

PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA

**POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W CHODZIEŻY**

**Informacja
o stanie bezpieczeństwa sanitarnego
powiatu chodzieskiego w 2011r.**

Chodzież, luty 2012r.

	SPIS TREŚCI	Strona
	Wstęp	3
I.	Sytuacja demograficzna powiatu	5
II.	Działalność kontrolno-represyjna i opiniodawcza Stacji	8
III.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	9
IV.	Urządzenia do zaopatrywania w wodę oraz ocena jakości wody przeznaczonych do spożycia przez ludzi	16
V.	Kąpieliska naturalne i baseny oraz jakość wody do kąpielii	18
VI.	Obiekty użyteczności publicznej	18
VII	Obiekty żywności, żywienia i przedmiotów użytku oraz jakość zdrowotna środków spożywczych i przedmiotów użytku	27
VIII.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	36
IX.	Realizacja zadań w obiektach nauczania i wychowania oraz całodobowego pobytu dzieci i młodzieży	44
X.	Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	47
XI.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	51

Wstęp

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chodzieży (PPIS) wraz z pracownikami Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Chodzieży (PSSE) realizował zadania określone w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS) i związanych z nią aktach prawnych. Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu chodzieskiego w 2011r. było promowanie zdrowego stylu życia, czuwanie nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz zdrowotnym wody, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej. Działalność oświatowo-zdrowotna polegała na przekazywaniu wiedzy na temat czynników warunkujących pozytywne zachowania prozdrowotne i mających wpływ na utrzymanie oraz umacnianie zdrowia jednostki i społeczeństwa, między innymi poprzez realizację licznych krajowych, wojewódzkich i lokalnych programów oświatowych. Priorytetowym działaniem w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia (OZiPZ) w 2011 roku była realizacja „Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu”.

W 2011r. jednym z głównych zadań epidemiologii (E) było usprawnienie skuteczności nadzoru epidemiologicznego nad chorobami zakaźnymi, w tym grypy sezonowej i grypy AH1N1 w ścisłej współpracy z instytucjami i jednostkami zaangażowanymi w działania zapobiegawcze. Na stronie internetowej PSSE w Chodzieży pssechodziez.pis.gov.pl dostępne były ulotki informujące o zapobieganiu grypie oraz zalecenia dla lekarzy. Nadzorowano i monitorowano funkcjonowanie komitetu i zespołu ds. zakażeń szpitalnych oraz działania przeciwepidemiczne zmierzające do zapobiegania transmisji zakażeń. Kontynuowano nadzór nad czynnym uodpornieniem populacji w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych oraz warunkami przechowywania i dystrybucji preparatów szczepionkowych w placówkach służby zdrowia. W ramach zapobiegania inwazyjnej chorobie meningokokowej PSSE w Chodzieży w celu uodpornienia dzieci przebywających w domu dziecka przekazała do jednego punktu szczepień na terenie powiatu chodzieskiego 18 dawek szczepionki NeisVac - C. W ramach realizacji programu zdrowotnego Ministra Zdrowia „Narodowy Program Ochrony Antybiotyków” dotyczącego działań edukacyjnych mających na celu zwrócenie uwagi problem antybiotykooporności, pracownicy epidemiologii PSSE w Chodzieży przekazali do placówek służby zdrowia, oświatowowychowawczych i aptek plakaty tematyczne. Uaktualniano „Plan działania PIS powiatu chodzieskiego na wypadek sytuacji nadzwyczajnych”. Na wypadek zdarzeń nadzwyczajnych funkcjonował w PSSE telefon alarmowy, który zapewniał możliwość zgłaszania zdarzeń w ciągu całej doby. Pracownicy PSSE uczestniczyli w ćwiczeniach symulacyjnych w związku z możliwością wystąpienia zagrożenia epidemiologicznego, zorganizowanych przez władze wojewódzkie.

W 2011r. w zakresie działalności higieny komunalnej (HK) prowadzono intensywny nadzór w nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wody w kąpieliskach i basenach. Wzmocniono również nadzór nad zakładami pogrzebowymi pod kątem warunków sanitarno-higienicznych oraz postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi.

Pracownicy higieny żywności, żywienia i przedmiotów użytku (HŻŻiPU) w 2011r. kontynuowali wzmocniony nadzór nad zakładami produkującymi żywność oraz supermarketami, które ze względu na dużą produkcję i obrót żywnością przekładały się na dużą liczbę konsumentów. W czasie kontroli szczególną uwagę zwracano na możliwość identyfikalności dostawców żyw-

ności, sprawdzano dokumentację towarzyszącą wprowadzanym do obrotu środkom spożywczym (certyfikaty, specyfikacje) oraz oceniano przestrzeganie zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej (GHP/GMP).

Głównym zadaniem nadzoru w zakresie higieny pracy (HP) w 2011 roku była kontrola warunków zdrowotnych środowiska pracy, w szczególności w zakładach pracy charakteryzujących się szczególnie szkodliwymi warunkami pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w środowisku pracy oraz sprawowanie nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi, detergentami i prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3.

Głównym kierunkiem działania higieny dzieci i młodzieży (HDiM) w 2011r. było prowadzenie nadzoru sanitarnego nad placówkami oświatowo-wychowawczymi, a w szczególności szkołami w zakresie warunków do utrzymania higieny uczniów. Podczas kontroli zwracano szczególną uwagę na zaopatrzenie budynków w bieżącą zimną i ciepłą wodę, stan techniczny urządzeń sanitarnych i wyposażenie w podstawowe środki higieny.

W 2011r. zaplanowano i uczestniczono w szeregu szkoleń i porad.

W 2011r. przeprowadzono w Stacji jednolitego audytu obejmujący 7 zakresów normy PN-EN ISO/IEC 17020:2006. Nie stwierdzono niezgodności z realizowaną w Stacji polityką, jakością. Dokonano jednej zmiany w dokumentacji technicznej dla wszystkich komórek organizacyjnych oddziału nadzoru, opracowanej i zatwierdzonej przez GIS. Na stanowisku Pracy ds. Higieny Komunalnej zmieniony został przez WSSE w Poznaniu Załącznik Nr 7 do Procedury PTW-HK-01.

Mimo, iż na terenie PSSE w Chodzieży nie ma obiektów bezpośrednio zaangażowanych w Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012, już w 2011r. pracownicy nadzorowali obiekty przy trasach prowadzących do miast, w których odbywać się będą mistrzostwa. W 2012r. pracownicy wykonywać będą również dodatkowe zadania w czasie przygotowań i trwania mistrzostw.

I. Sytuacja demograficzna powiatu.

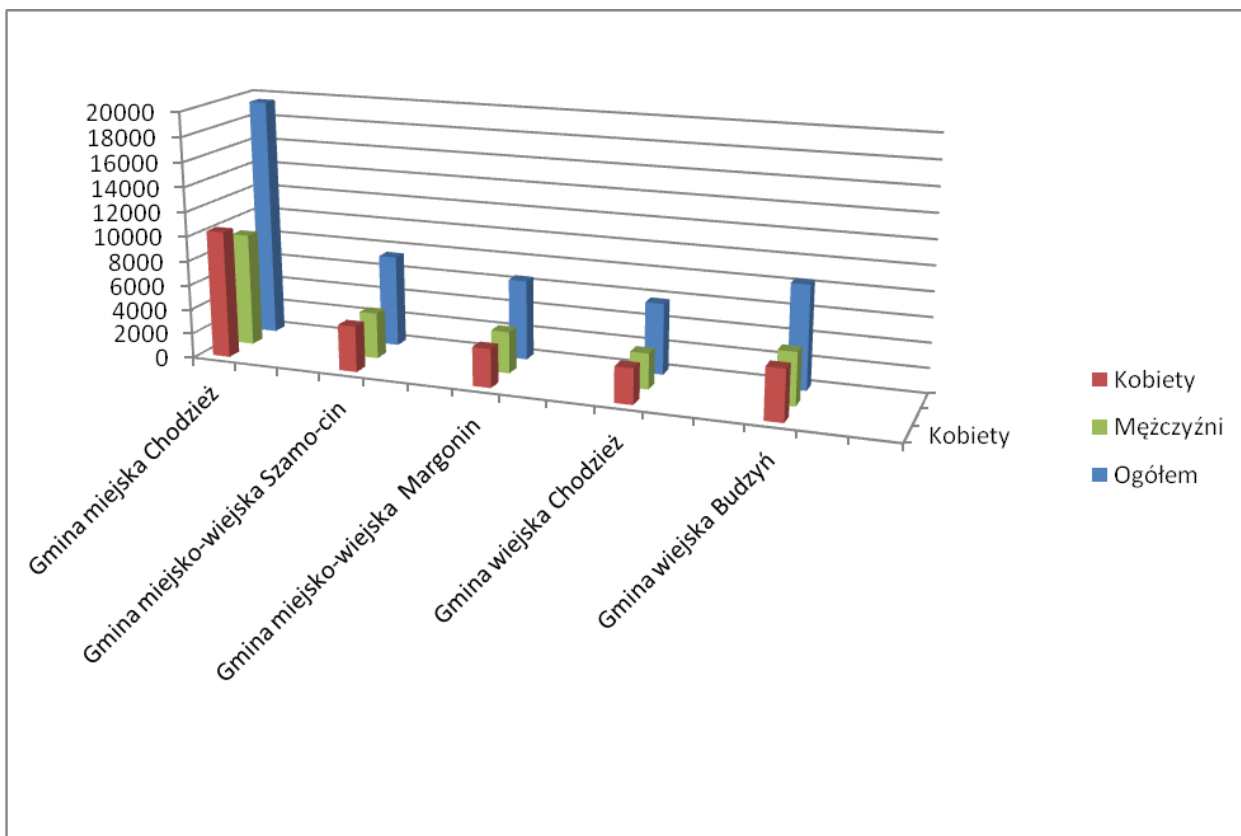
Tabela nr 1. Ludność wg miejsca zamieszkania i płci. Stan na 31.12.2010r.

Wyszczególnienie	Identyfikator terytorialny gminy	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Miasto			Wieś		
					Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Województwo wielkopolskie	-	3419426	1760667	1658759	1910727	1003405	907322	1508699	757262	751437
Powiat chodzieski	-	47519	24160	23359	2686	14005	12781	20733	10155	10578
Gmina miejska Chodzież	3001011	19506	10326	9180	19506	10326	9180	-	-	-
Gmina miejsko-wiejska Szamocin	3001053	7429	3711	3718	4291	2190	2101	3138	1521	1617
Gmina miejsko-wiejska Margonin	3001043	6483	3124	3359	2989	1489	1500	3494	1635	1859
Gmina wiejska Chodzież	3001032	5738	2870	2868	-	-	-	5738	2870	2868
Gmina wiejska Budzyń	3001022	8363	4129	4234	-	-	-	8363	4129	4234

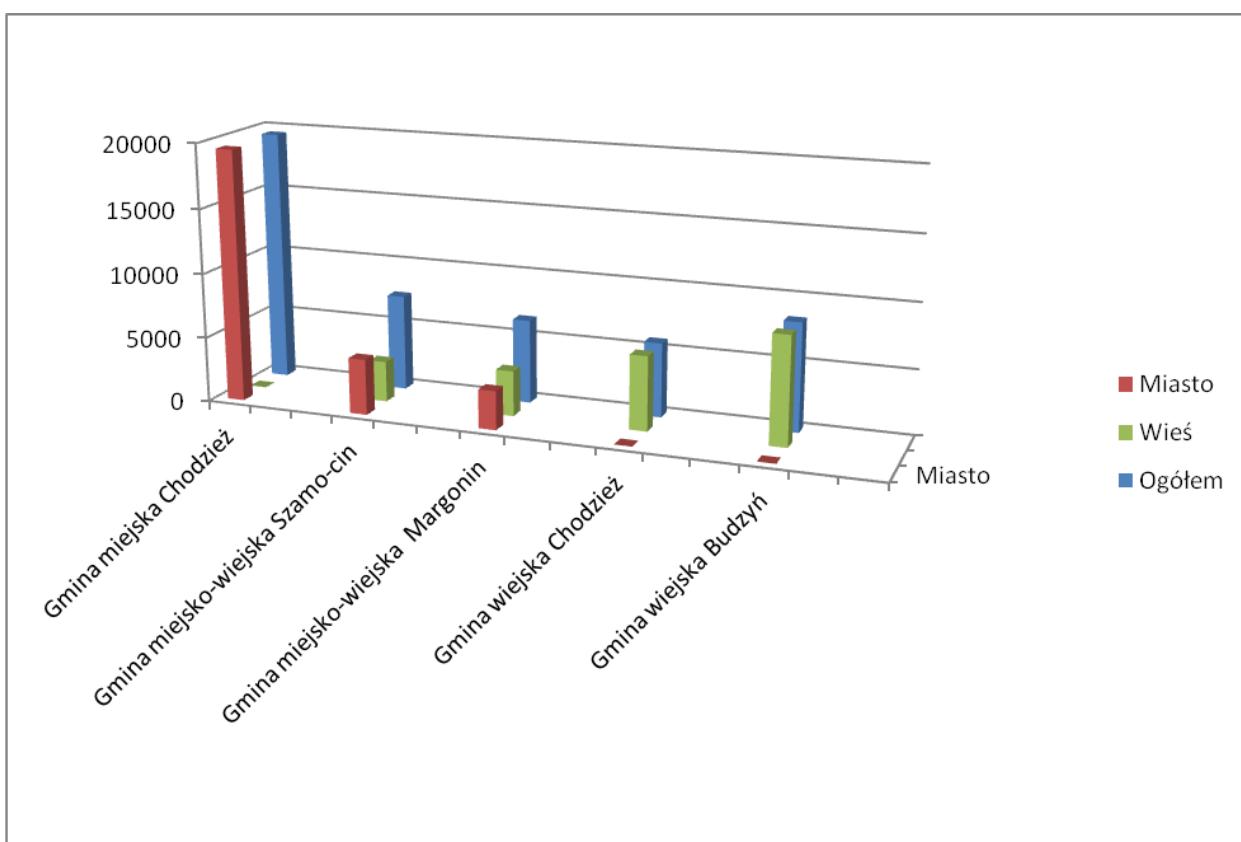
Wg danych statystycznych na dzień 31.12.2010r. ludność powiatu liczyła 47 519 osób tj. o 63 osoby więcej niż w dniu 30.06.2010r. Powiat chodzieski zajmuje powierzchnię 680,6 km². Gęstość zaludnienia wynosiła prawie 70 osób na 1 km² powierzchni. Na wsiach mieszkało 20733 osoby (45,54%), w miastach 26786 (56,36%). W porównaniu z danymi z 31.12.2010r. przybyło 23 mieszkańców wsi i 44 w miastach. Kobiet było 24160 (o 34 więcej), a mężczyzn 23359 (o 29 więcej niż pół roku temu). Mężczyźni stanowili oni 49,16% ludności powiatu a kobiety 50,84%.

Rys. nr 1. Powiat chodzieski – podział na gminy

Wykres nr 1. Ludność powiatu chodzieskiego z podziałem na mężczyzn i kobiety.

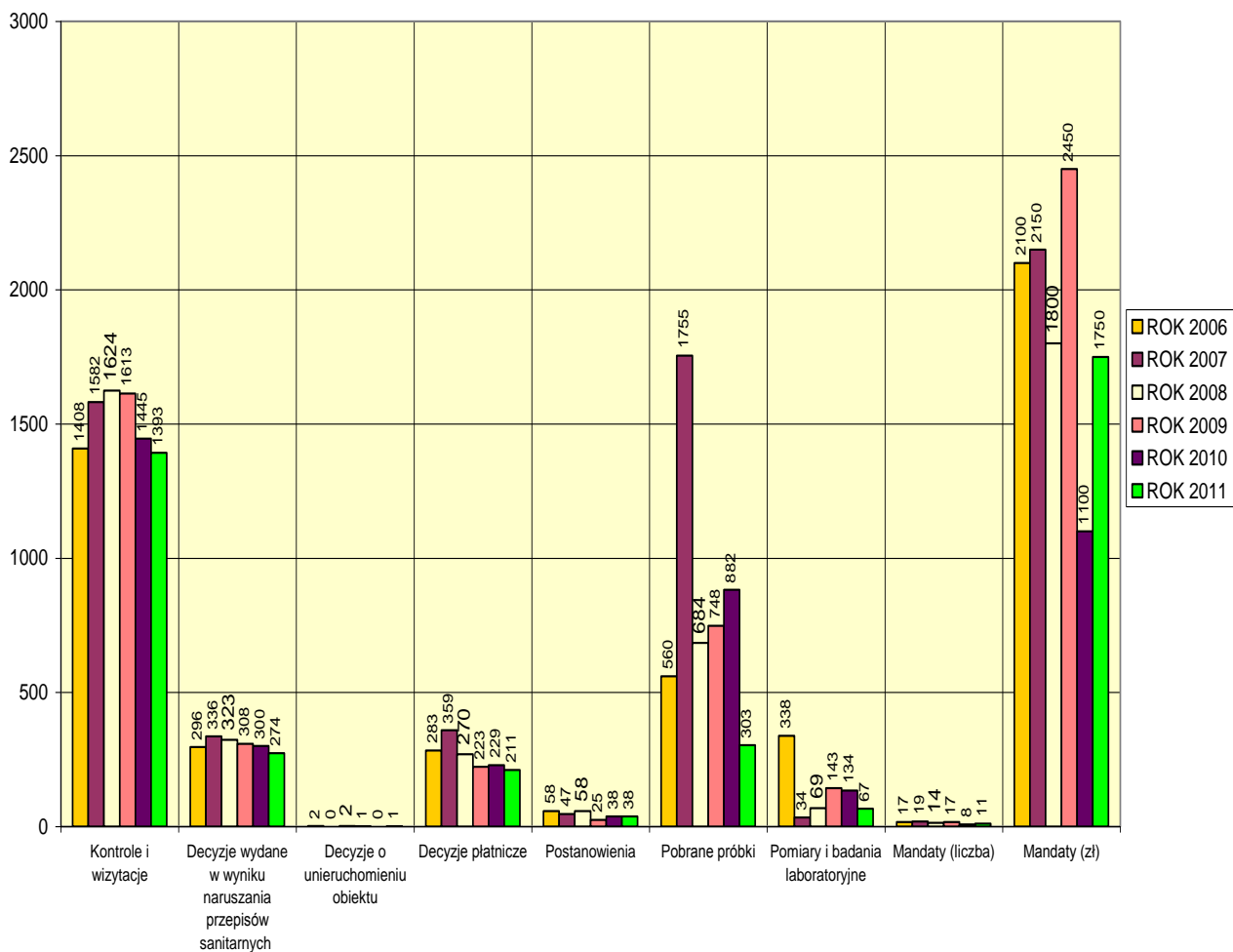

Wykres nr 2 . Ludność powiatu chodzieskiego z podziałem na miasto i wieś.

II. Działalność kontrolno-represyjna i opiniodawcza Stacji.

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba kontroli i wizytacji	1408	1582	1624	1613	1445	1393
Liczba decyzji wydanych w wyniku naruszania przepisów sanitarnych	296	336	323	308	300	274
Liczba decyzji o unieruchomieniu obiektu	2	0	2	1	0	1
Liczba decyzji płatniczych	283	359	270	223	229	211
Liczba postanowień	58	47	58	25	38	38
Liczba pobranych próbek	560	1755	684	748	882	303
Liczba pomiarów i badań laboratoryjnych	338	34	69	143	134	67
Liczba mandatów	17	19	14	17	8	11
Kwota mandatów (w zł)	2100	2150	1800	2450	1100	1750

Tabela nr 2 . Działalność kontrolno-represyjna i opiniodawcza PSSE w Chodzieży w okresie 2006-2011r.

Wykres nr 3. Działalność kontrolno-represyjna i opiniodawcza PSSE w Chodzieży w okresie 2006-2011r.

III. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych.

W 2011 roku, podobnie jak w 2010, sytuacja epidemiologiczna na terenie powiatu cho-
dzieskiego była korzystna.

L.p	Kog wg ICD-10	Jednostka chorobowa		2010		2011	
0	1	2		l. zachorowań	zapadalność	l. zachorowań	Zapadalność
1	A00	Cholera ^{UE}					
2	A01.0	Dur brzuszny ^{UE/PL}					
3	A01.1-3	Dury rzekome A,B,C ^{UE/PL}					
4	A02.0	Salmonelozy	zatrucia pokarmowe ^{UE}	8	16,86	2	4,21
5	A02.1		posocznica ^{PL}				
6	A02.2-8		inne zakażenia pozajelitowe ^{PL}				
7	A03	Czerwonka bakteryjna (szigelozja) ^{UE}					
8	A04.0-2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórczą ^{PL/4}				
9	A04.3		wywołane przez <i>E. coli</i> enterokrwotoczną ^{UE}				
10	A04.4		wywołane przez <i>E. coli</i> inną i BNO				
11	A04.5		wywołane przez <i>Campylobacter</i> ^{UE}				
12	A04.6		wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i> lub <i>pseudotuberculosis</i> ^{UE}				
13	A04.7-8		inne określone			1	2,10
14	A04.9		nie określone				
15	A04	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 ^{/5}					
16	A05.0	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe (ogółem)	gronkowcowe				
17	A05.1		jadem kielbasianym (botulizm) ^{UE/PL}	2	4,21		
18	A05.2		wywołane przez <i>Cl. perfringens</i>				
19	A05.3-8		inne określone				
20	A05.9		nie określone				
21	A05	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe u dzieci do lat 2 ^{/6}					
22	A07.1	Lamblioza (giardioza) ^{UE}					
23	A07.2	Kryptosporidioza ^{UE}					
24	A08.0	Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez rotawirusy	20	42,14	30	63,13
25	A08.1		wywołane przez norowirusy				
26	A08.2-3		inne określone	3	6,32	2	4,21
27	A08.4		nie określone				
28	A08.0-4	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 ^{/7}		18	1043,48	26	1507,25
29	A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	ogółem	2	4,21	2	4,21
30			w tym u dzieci do lat 2	2	115,94	1	57,97
31	A20	Dżuma ^{UE}					
32	A21	Tularemia ^{UE}					
33	A22	Wąglik ^{UE}					

34	A23	Bruceloza: nowe zachorowania ^{UE}					
35	A24.0	Nosaczyna ^{PL}					
36	A27	Leptospiroza ^{UE}					
37	A28.2	Jersinioza pozajelitowa ^{UE}					
38	A31	Mikobakteriozy - inne i BNO					
39	A32	Listerioza ^{UE}					
40	A33-35		ogółem				
41	A33		noworodków				
42	A36	Blonica ^{UE}					
43	A37	Krzusiec ^{UE}		1	2,11		
44	A38	Plonica (szkarlatyna) ^{PL}		20	42,14	30	63,13
45	A39	Choroba meningokokowa, inwazyjna ^{UE/PL/8}	ogółem				
46	A39.0;A39.8		zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu				
47	A39.1-4		posocznica				
48	A39.5-9		inna określona i nie określona				
49	wym.niżej	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna ^{/PL 9}	ogółem				
50	A46		róża				
51	A48.3		zespół wstrząsu toksycznego				
52	B95.0/O85		gorączka płożowa				
53	B95.0/(...)		inna określona i nie określona ^{/10}				
54	A48.1	Legionelloza	choroba legionistów ^{UE}				
55	A48.2		gorączka z Pontiac ^{PL}				
56	A69.2	Borelioza z Lyme ^{PL}		8	16,86	6	12,63
57	A70	Ornitiozy (zakażenia <i>Chlamydia psittaci</i>)					
58	A75	Dur wysypkowy					
59	A78	Gorączka Q ^{UE}					
60	A77; A79	Gorączka plamista i inne riketsjozy					
61	A80.1-2,4	Poliomyelitis ^{UE/PL}	wywołane dzikim wirusem				
62	A80.0,3-8		wyw. wirusem pochodzenia szczepionkowego				
63	—	Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat					
64	A81.0	Encefalopatie gąbczaste	choroba Creutzfeldta-Jakoba (CJD) ^{PL}				
65	A81.0		wariant choroby Creutzfeldta-Jakoba (vCJD) ^{UE}				
66	A81		inne i nie określone				
67	A82	Wścieklizna ^{UE}					
68	Z20.3/Z24.2	Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień ^{/11}		5	10,54	9	18,94
69	A84	Kleszczowe zapalenie mózgu ^{PL}					
70	B00.4	Inne wirusowe zapalenie mózgu	opryszczkowe				
71	A81.1;A83;A85;B02.0		inne określone				
72	A86		nie określone				
73	—		w innych chorobach objętych MZ-56 ^{/12}				

74	A87.0	Wirusowe zapalenie opon mózgowych	enterowirusowe				
75	B00.3		opryszczkowe				
76	A87.1-9;B02.1		inne określone i nie określone	2	4,21	1	2,10
77	—		w innych chorobach objętych MZ-56 ¹³				
78	A90-1	Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna) ^{PL}					
79	A92.3	Gorączka zachodniego Nilu ^{UE}					
80	A95	Żółta gorączka ^{UE}					
81	A96.2;A98.3-4	Wirusowe gorączki krwotoczne ^{UE}	Ebola, Marburg, Lassa ^{/14}				
82	A92.0;A96.0-1,8-9;A98.0-2,5-8,A99		inne określone i nie określone ^{/14}				
83	A98.5	Choroba wywołana przez hantawirusy ^{PL}					
84	B01	Ospa wietrzna		260	547,88	397	835,46
85	B03	Ospa prawdziwa ^{UE}					
86	B05	Odra ^{UE}					
87	B06	Różyczka ^{UE}		2	4,21	7	14,73
88	B08.8	Pryszczycza					
89	B15	Wirusowe zapalenie wątroby	typu A ^{UE}				
90	B16		typu B - ostre ^{UE}				
91	B18.0-1		typu B - przewlekłe ^{/15}	8	16,86	4	8,42
92	B17.1; B18.2		typu C: wg definicji przypadku - 2009 r. ^{UE/16,17}	7	14,75	7	14,73
93	B17.1; B18.2		typu C: wg definicji przypadku - 2005 r. ^{UE/15,17}	8	16,86	8	16,84
94	odpowiednio		typu B+C (zakażenie mieszane) ^{/18}				
95	B17.0-2-8;B18.8-9;B19		inne i nie określone				
96	B20-B24	AIDS-Zespół nabytego upośledzenia odporności ^{UE/PL}					
97	Z21	Nowo wykryte zakażenia HIV ^{UE/19}					
98	B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznicy) ^{UE}		2	4,21	4	8,42
99	B50-B54	Malaria (zimmica) ^{UE}					
100	B67	Bąblowica (echinokokoza) ^{UE}					
101	B69	Wągrzyca (cysticerkoza)					
102	B75	Włośnica ^{UE}		16	33,72		
103	wym. niżej	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna ^{UE/20}	ogółem				
104	B95.3/G04.2;G00.1		zapalenie opon mózgowych i/ lub mózgu				
105	A40.3		posocznica				
106	B95.3/(...)		inna określona i nie określona				
107	B96.2/D59.3	Zespół hemolityczno-mocznicowy w przebiegu zak. <i>E. coli</i> ^{UE/21}					
108	wym. niżej	Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna ^{UE/PL 22}	ogółem				
109	B96.3/G04.2;G00.0		zapalenie opon mózgowych i/ lub mózgu				
110	A41.3		posocznica				
111	B96.3/(...)		inna określona i nie określona				

112	G01;G04.2;G05.0;	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu		w innych chorobach objętych MZ-56 ^{/23}					
113	G00.2-8;G04.2			inne określone					
114	G00.9;G04.2			inne, nie określone					
115	G03	Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone			1	2,11			
116	G04.0,8-9	Zapalenie mózgu inne i nie określone							
117	J09	Grypa ptaków typu A/H5 lub A/H5N1 u ludzi ^{UE/PI 24}							
118	J10-J11	Grypa ^{UE/PL}	ogółem				4	8,42	
119			u dzieci w wieku 0-14 lat				1	12,39	
120	P35.0	Wrodzone choroby wirusowe		różyczka wrodzona ^{UE}					
121	P35.1-9			inne określone i nie określone					
122	P37.1	Inne wrodzone zakażenia i choroby pasożytnicze		toksoplazmoza ^{UE}					
123	P37.2			listerioza ^{UE}					
124	P37.3-9			inne określone i nie określone					
125	U04	SARS-Zespół ostrej niewydolności oddechowej ^{UE/24}							
126	T60	Zatrucia pestycydami - ostre ²⁵							
127	T61	Zatrucia naturalnie toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm ²⁵		ryby, skorupiaki i inne produkty morza					
128	T62.0			grzyby					
129	T62.1-2			jagody i inne części roślin					
130	T64	Ostre zatrucia żywnością skażoną biologicznie i/lub chemicznie ²⁵		mikotoksyny					
131	—			dioksyny					
132	—			polichlorowane bifenyle					
133	—			inne określone i nie określone					
134	—	Grypa wywołana nowym wirusem A(H1N1) UE/PL		ogółem				1	2,10
135	—			u dzieci w wieku 0-14 lat					
Suma kontrolna					395		543		

Tabela nr 3. Liczba zachorowań i współczynniki zapadalności dla poszczególnych chorób zakaźnych w latach 2010-2011.

Dane na temat liczby zachorowań zawarte w powyższej tabeli wskazują, że sytuacja w zakresie większości chorób zakaźnych w porównaniu z 2010r. ulegała tylko nieznacznym wahaniom.

Choroby szerzące się drogą pokarmową.

W roku sprawozdawczym na terenie nadzorowanym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Chodzieży nie było zachorowań na: dur brzuszny, dury rzekome, czerwone, wirusowe zapalenie wątroby typu A, jersiniozę, zatrucia grzybami, zatrucia enterotoksyną gronkowcową oraz toksyną botulinową.

W 2011 roku nie zgłoszono żadnego zbiorowego ogniska zatrucia pokarmowego (w 2010r. wystąpiło 1 ognisko włośnicy).

Nastąpił nieznaczny wzrost zachorowań na biegunki u dzieci do lat dwóch (w 2010r.- 20, w 2011r.- 27), z tego na tle wirusowym było 26 przypadków (czynnikiem patogennym były ro-

tawirusy i adenowirusy) oraz 1 przypadek sklasyfikowany jako „biegunka o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu”. 25 dzieci hospitalizowano, 2 leczono ambulatoryjnie.

W 2011 roku 5-krotnie spadła liczba pojedynczych zatruc pokarmowych (z 10 przypadków w 2010r. do 2 w roku sprawozdawczym). Wszystkie osoby chore hospitalizowano. Zatrucia wywołane były czynnikiem bakteryjnym - pałeczkami *Salmonella Enteritidis* i *Salmonella Newport*.

Wirusowe zapalenie wątroby.

Zarejestrowano 4 przypadki przewlekłego zapalenia wątroby typu B, to dwukrotny spadek zachorowań w porównaniu z rokiem poprzednim. Zachorowało 2 mężczyzn i 2 kobiety. Na wsi wystąpiły 3 zachorowania, a w mieście 1. Rozpoznanie choroby potwierdzono badaniami serologicznymi krwi. 2 osoby hospitalizowano a 2 leczono ambulatoryjnie. Wszystkie osoby chore figurowały wcześniej w rejestrze nosicieli PSSE w Chodzieży.

W roku sprawozdawczym, tak jak w roku poprzednim, zarejestrowano 8 przypadków przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu C. Zachorowało 5 mężczyzn i 3 kobiety. 5 osób pochodziło z miasta, 3 osoby ze wsi. 6 osób hospitalizowano, a 2 osoby leczono ambulatoryjnie. U wszystkich chorych osób w surowicy krwi stwierdzono obecność przeciwciał anti-HCV, a u 7 osób wykonano test potwierdzający replikację wirusa HCV-RNA - wyniki były dodatnie. Wśród wszystkich chorych na wirusowe zapalenie wątroby B i C nie było osób narażonych zawodowo na zakażenie.

Choroby, przeciw którym realizowane są szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane.

W 2011 roku nie zarejestrowano chorób: odry, tężca, błonicy, nagminnego porażenia dziecięcego, pneumokokowego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu, kleszczowego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, inwazyjnej choroby wywołanej przez *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae* i *Haemophilus influenzae*.

PPIS w Chodzieży prowadził stały nadzór nad zachorowaniami na grypę m.in. poprzez przysyłanie podległym jednostkom opieki zdrowotnej informacji dot. grypy, stały monitoring tych jednostek pod względem rzetelności zgłaszania przypadków podejrzeń lub zachorowań na grypę oraz poprzez zachęcanie lekarzy do uczestnictwa w programie SENTINEL. Celem systemu SENTINEL jest nadzór nad grypą i innymi wirusami oddechowymi, poprzez pozyskiwanie określonych danych na temat aktywności tych wirusów na danym terenie, w danej populacji, informacji, które obejmują dane epidemiologiczne i wirusologiczne dotyczące badanych przypadków. Na ich podstawie możliwa jest ocena sytuacji epidemiologiczno-wirusologicznej w całym kraju. Z dotychczasowych doświadczeń wynika jednak, iż lekarze niechętnie biorą udział w ww. programie i traktują go jako dodatkowy obowiązek nałożony na nich przez Państwową Inspekcję Sanitarną, a lekarze którzy już brali udział w programie, nie chcą go kontynuować w kolejnych sezonach. Na terenie PSSE w Chodzieży w sezonie grypowym 2010/2011 w systemie SENTINEL wziął udział jeden lekarz z placówki podstawowej opieki zdrowotnej. W ramach realizacji tego programu pobrano wymazy do badań wirusologicznych od 5 osób podejrzanych o zachorowanie na grypę. U 4 osób potwierdzono zachorowania, za pomocą metody REAL-TIME PCR wykryto RNA wirusa grypy typu B.

W roku sprawozdawczym nastąpił prawie 6-krotny wzrost zachorowań na grypę sezonową, z 73 przypadków w 2010r. (w tym 26 dzieci do lat 14-tu) do 416 przypadków w roku 2011 (w tym 122 dzieci do lat 14-tu). Zachorowania rozpoznano na podstawie objawów klinicznych, ba-

dań wirusologicznych u tych chorych nie wykonywano. 2 osoby, w tym 1 dziecko do lat 14-tu, hospitalizowano z powodu objawów ze strony układu oddechowego, pozostałe leczono ambulatoryjnie. Zgonów nie było.

Zarejestrowano 1 przypadek grypy AH1N1 u kobiety zamieszkałej w mieście. Chorą hospitalizowano w Wielkopolskim Specjalistycznym Szpitalu Chorób Płuc i Gruźlicy w Chodzieży. Chorobę potwierdzono badaniem wirusologicznym, wykryto RNA wirusa grypy AH1N1. Leczenie zakończyło się wyzdrowieniem.

Odnotowano nieznaczny wzrost zachorowań na różyczkę (2011r. - 7 przypadków, w 2010r. - 2). Wśród chorych była 7-letnia dziewczynka szczepiona 1 dawką przeciw odrze-świnie-różyczce, 34-letnia kobieta, w przypadku której brak było danych dotyczących zaszczepienia a także 5 chłopców (4 zostało wcześniej zaszczepionych 1 dawką przeciw odrze-świnie-różyczce a 1 nie był szczepiony z powodu przeciwwskazań lekarskich). Badań serologicznych potwierdzających chorobę nie wykonano.

W roku 2011r. zachorowania na nagminne zapalenie przyusznicy kształtowały się na niskim poziomie (2011r. - 4, w 2010r. - 2).

Zarejestrowano 1 przypadek wirusowego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych (2010r. - 2 zachorowania). Zachorował 52-letni mężczyzna ze wsi, którego hospitalizowano w Oddziale Zakaźnym Wielospecjalistycznego Szpitala Miejskiego w Poznaniu. Wykonano serologiczne badanie płynu mózgowo-rdzeniowego - wynik był ujemny. Badań wirusologicznych płynu mózgowo-rdzeniowego nie wykonywano. Chory został wyleczony.

Grupa chorób, w których brak dotąd skutecznych metod zapobiegawczych.

Nie zarejestrowano przypadków zachorowań na: salmonelozę narządową, legionellozę, kamylobakteriozę, przypadków z objawami OPV u dzieci poniżej 15 r.ż, paciorkowcowego zapalenia gardła, zakażenia powolnymi wirusami OUN, zakażeń enterokrwotocznymi szczepami E. coli.

W 2011 roku po raz pierwszy zgłoszono ognisko zoonozy - gorączki Q u kóz w jednym gospodarstwie rolnym w powiecie chodzieskim. W gospodarstwie tym przeprowadzono badanie monitoringowe kóz i otrzymano wyniki pozytywne świadczące o zakażeniu kóz Coxiella burnetii. Zwierząt chorych nie było. Podjęto współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii (PLW) w Chodzieży. W ramach nadzoru nad ogniskiem zoonozy Powiatowy Lekarz Weterynarii w Chodzieży pobrał do badań próby krwi od 500 sztuk bydła i 1500 sztuk kóz. U 4 sztuk bydła i 3 sztuk kóz stwierdzono przeciwciała anti-Coxiella burnetii. PPIS w Chodzieży wstępnie objął nadzorem epidemiologicznym 20 pracowników gospodarstwa, mających bezpośredni kontakt ze zwierzętami. Osobom tym pobrano próby krwi i u 19 z nich stwierdzono przeciwciała anti-Coxiella burnetii. Badania w kierunku przeciwciał anti-Coxiella burnetii wykonywano później parokrotnie w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach wszystkim pracownikom gospodarstwa oraz zwierzętom. Osoby z wynikami dodatnimi skierowano do Poradni Chorób Odzwierzęcych w Poznaniu celem konsultacji przez lekarza chorób zakaźnych. Osób chorych nie było. Grupę bydła z dodatnimi wynikami serologicznymi przeleczono, a serododatnie kozy skierowano do uboju i utylizacji. Ognisko to jest w dalszym ciągu pod nadzorem PLW i PPIS w Chodzieży.

W roku sprawozdawczym nastąpił nieznaczny spadek zachorowań na boreliozę (z 8 w 2010r. do 6 w 2011r.). Zachorowało 2 mężczyzn i 4 kobiety, 5 mieszkańców miast i 1 mieszkaniec wsi. 2 osoby hospitalizowano, pozostałe leczono ambulatoryjnie. Wszyscy chorzy wcześniej

byli ukąszeni przez kleszcze. 4 osoby były pokąsane w lasach powiatu chodzieskiego a 2 w ogródkach przydomowych. Wśród chorych nie było osób narażonych zawodowo.

Nastąpił 1,5-krotny wzrost zachorowań na ospę wietrzną (z 260 w 2010r. do 397 w 2011r.) i płonicę (z 20 w 2010r. do 30 w 2011r.).

Na podstawie indywidualnych zgłoszeń zachorowań przesyłanych przez podległe jednostki służby zdrowia do PSSE, odnotowano w 2011r. 5 ognisk zachorowań na ospę. Chorowało 114 dzieci w wieku od 3 do 6 lat, uczęszczających do 5 przedszkoli zlokalizowanych na terenie miasta Chodzieży. Liczba zachorowań w poszczególnych przedszkolach wynosiła od 15 do 32 dzieci. Zachorowania wystąpiły na przełomie miesiąca maja i czerwca 2011 roku. Dzieci leczono ambulatoryjnie, chorobę rozpoznano na podstawie objawów klinicznych.

Nastąpił nieznaczny wzrost liczby zachorowań na gruźlicę (w 2010r. - 4 przypadki w 2011r. - 6 przypadków). Zachorowało 4 mężczyzn i 2 kobiety, 4 osoby ze wsi i 2 z miasta. Wszystkie osoby chore hospitalizowano w Wielkopolskim Specjalistycznym Szpitalu Chorób Płuc i Gruźlicy w Chodzieży. Wszystkie przypadki potwierdzono badaniami bakteriologicznymi na obecność prątków gruźlicy. Osoby z grupy wysokiego ryzyka będące w bliskim kontakcie z chorymi objęto nadzorem.

Grupa chorób odzwierzęcych.

W roku sprawozdawczym nie zarejestrowano chorób: leptospirozy, toksoplazmozy, tasiemczycy, w tym bąblowicy, listeriozy, włośnicy, brucelozy i wścieklizny.

Podobnie jak w latach poprzednich utrzymywała się duża liczba zgłoszeń osób pokąsanych przez zwierzęta domowe, podejrzane o wściekliznę (przez 85 psów, 12 kotów). W 2011r. było to 97 pokąsań (w 2010r. - 106). Większość przypadków zdarzyła się w miastach. Do szczepień przeciw wściekliznie zakwalifikowano 9 osób, w 2010r. 5 osób. Zachorowań u ludzi nie stwierdzono.

Realizacja szczepień ochronnych.

Realizacja szczepień ochronnych odbywała się tak jak w roku poprzednim w 10 placówkach opieki zdrowotnej. Wszystkie punkty szczepień posiadały urządzenia chłodnicze do przechowywania szczepionek, zabezpieczone zamknięciem przed dostępem osób postronnych, wyposażone w termometry. Prowadzony był monitoring temperatur. Szczepionki przechowywane były w lodówkach prawidłowo, miały aktualne daty ważności - nie stwierdzono szczepionek przeterminowanych. Transport szczepionek odbywał się samochodami należącymi do placówek ambulatoryjnych, w termotorbach z lodem.

W roku sprawozdawczym nie było trudności w nadzorze nad szczepieniami ochronnymi, pomimo że placówki poza realizacją obowiązkowego kalendarza szczepień wykonywały szczepienia dodatkowe, polegające na uzupełnieniu drugiej dawki szczepionki przeciw odrze-śwince-różyczce w rocznikach od 1997-2001. Wykonawstwo szczepień było wysokie. Szczepienia zalecane, nie finansowane z budżetu Ministra Zdrowia (między innymi przeciw grypie, ospie wietrznej, biegunce rotawirusowej, wzw typu A i B, zakażeniom *Streptococcus pneumoniae* i *Neisseria meningitidis*) były szeroko propagowane przez lekarzy rodzinnych, pediatrów oraz pielęgniarki wykonujące szczepienia. Podczas kontroli wykonawstwa szczepień nie stwierdzono opóźnień w realizacji programu szczepień ochronnych z winy świadczeniodawców, sporadycznie zdarzały się opóźnienia z powodu przeciwwskazań lekarskich. Tylko w dwóch placówkach w roku 2011 stwierdzono 2 przypadki uchylania się rodziców od poddania dzieci obowiązkowym szczepieniom. Wyegzekwowano podjęcie szczepień u jednego dziecka, druga sprawa jest w toku.

W roku sprawozdawczym u 2 dzieci po szczepieniu zarejestrowano niepożądany odczyn poszczepienny (NOP). W 2010 zgłoszono 1 taki przypadek. Jeden przypadek NOP zgłoszono z Oddziału Dziecięcego Szpitala Powiatowego w Chodzieży i dotyczył 17-miesięcznego dziecka zamieszkałego w mieście. NOP wystąpił w dniu podania czwartej dawki szczepionki skojarzonej DTP i Hiberix oraz trzeciej dawki Polio Imovax. Przypadek zakwalifikowano jako poważny. Po 3 dniach hospitalizacji dziecko w stanie dobrym wypisano do domu. Drugi przypadek został zgłoszony przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej i dotyczył 9-miesięcznego dziecka. Wystąpił on po szczepieniu BCG (3 miesiące po szczepieniu) i zakwalifikowano jako łagodny. Dziecko było konsultowane i leczone przez lekarza pulmonologa w Poradni Pulmonologicznej w Chodzieży. Według opinii lekarza pulmonologa, dziecko miało obniżoną odporność z powodu wielu chorób neurologicznych.

W czerwcu 2011 roku Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna (WSSE) w Poznaniu przekazała PSSE w Chodzieży nową szafę chłodniczą do przechowywania szczepionek. Prowadzono elektroniczny monitoring temperatury dwóch urządzeń chłodniczych ze szczepionkami. System zapisywał na bieżąco w wyznaczonym komputerze aktualne temperatury urządzeń chłodniczych. System podłączony był do telefonu alarmowego PSSE w Chodzieży, na który dwa razy dziennie przychodziły SMS-y o prawidłowości temperatur w lodówkach. W 2011r. były okresowe kłopoty z działaniem systemu (częste SMS-y alarmowe i odwołania alarmów), co jednak nie miało wpływu na prawidłowość przechowywania szczepionek. Usterka została usunięta.

Wnioski:

1. Należy utrzymywać wysoki odsetek osób zaszczepionych przeciw chorobom zakaźnym zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień oraz propagować dostępne szczepienia zalecane;
2. W dalszym ciągu utrzymuje się duża ilość pokąsań przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę;
3. W 2012r. należy monitorować sytuację epidemiologiczną gorączki Q w ognisku w gospodarstwie rolnym, w którym stwierdzono zakażenia, w ścisłej współpracy z instytucjami i jednostkami zaangażowanymi w działania zapobiegawcze;
4. Nadal stwierdza się zachorowania na wirusowe zapalenia wątroby typu B i C;
5. Zachorowania na grypę sezonową wzrosły 6-krotnie w porównaniu z rokiem poprzednim.

IV. Urządzenia do zaopatrywania w wodę i ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Nadzorem objęto 27 urządzeń wodnych:

- 12 wodociągów o wydajności $< 100 \text{ m}^3/\text{dobę}$,
- 12 wodociągów o wydajności $100\text{-}1000 \text{ m}^3/\text{dobę}$,
- 2 wodociągi o wydajności $1000\text{-}10000 \text{ m}^3/\text{dobę}$,
- 1 studnię publiczną.

Ogółem w obiektach zaopatrzenia ludności w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze przeprowadzono 30 kontroli protokolarnych i 73 kontrole poborowe, wydano 8 decyzji administracyjnych nakazujących doprowadzenie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi do wymagań rozporządzenia, wydano 50 decyzji administracyjnych stwierdzających przydatność

wody do spożycia, 2 decyzje administracyjne stwierdzające warunkową przydatność wody do spożycia, 18 ocen okresowych wydanych w trakcie obowiązywania decyzji nakazu, 9 decyzji płatniczych, 5 decyzji przedłużających termin wykonania decyzji i 1 decyzję zatwierdzającą Laboratorium Zakładowe. Wyegzekwowano 2 decyzje, w tym 1 decyzję z 2009r. i 1 decyzję z 2010r. Mandatów karnych nie nałożono.

W miastach.

W miastach objęto nadzorem sanitarnym:

- 3 wodociągi o produkcji wody $< 100 \text{ m}^3/\text{dobę}$ (są to wodociągi lokalne)
- 3 wodociągi o produkcji wody $100\text{-}1000 \text{ m}^3/\text{dobę}$ (są to 2 wodociągi publiczne i 1 wodociąg zakładowy)
- 1 wodociąg o produkcji wody $1000\text{-}10000 \text{ m}^3/\text{dobę}$ (jest to wodociąg publiczny).

Skontrolowano wszystkie wodociągi.

Woda we wszystkich wodociągach pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym była dobra. Wszystkie wodociągi uzyskały pozytywną opinię ze względu na dobry stan techniczny.

Na wsiach.

Na wsiach objęto nadzorem sanitarnym:

- 10 wodociągów o produkcji wody $< 100 \text{ m}^3/\text{dobę}$ (2 wodociągi publiczne, 5 wodociągów zakładowych i 3 wodociągi lokalne)
- 8 wodociągów publicznych o produkcji wody $100\text{-}1000 \text{ m}^3/\text{dobę}$
- 1 wodociąg publiczny o produkcji wody $1000\text{-}10000 \text{ m}^3/\text{dobę}$

Skontrolowano wszystkie wodociągi.

Ze względu na jakość wody złą ocenę otrzymały 4 wodociągi i 1 studnia publiczna:

1. wodociąg publiczny w Nietuszkowie ze względu na ponadnormatywną zawartość chlorków;
2. wodociąg publiczny w Budzynie ze względu na niezgodną z wymaganiami mętność oraz ponadnormatywną zawartość manganu i żelaza;
3. wodociąg publiczny w Prośnie ze względu na niezgodną z wymaganiami mętność oraz ponadnormatywną zawartość manganu i żelaza;
4. wodociąg publiczny w Sokołowie Budzińskim ze względu na niezgodną z wymaganiami barwę oraz ponadnormatywną zawartość manganu, jonu amonowego i żelaza;
5. studnia publiczna w Nietuszkowie ze względu na niezgodną z wymaganiami mętność.

Pozostałe wodociągi pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym oceniono jako dobre.

Ze względu na zły stan techniczny stacji uzdatniania wody (skorodowane zbiorniki i przewody wodne, zawilgocone z zaciekami ściany i sufit, mokra z zastoinami wody podłoga) 4 wodociągi publiczne wykazano jako złe:

1. wodociąg publiczny w Budzynie
2. wodociąg publiczny w Dziewokluczu (pomieszczenie hydroforni wymaga kapitalnego remontu)
3. wodociąg publiczny w Prośnie
4. wodociąg publiczny w Sokołowie Budzińskim.

Poprawę jakości wody pod względem fizykochemicznym uzyskano w dwóch wodociągach publicznych: w Zbyszewicach i w Sokołowie Budzyńskim. Poprawę jakości wody pod względem bakteriologicznym uzyskano w wodociągu publicznym w Sokołowie Budzyńskim. Wodociągi na terenie powiatu chodzieskiego ujmują wodę ze studni głębinowych wierconych. Woda poddawana jest procesowi uzdatniania. Nie stwierdzono niedoborów wody.

V. Kąpieliska naturalne i baseny oraz jakość wody do kąpiel.

W ewidencji było 1 kąpielisko na Jeziorze Karczewnik w Chodzieży oraz 2 miejsca wykorzystywane do kąpiel na Jeziorze Siekiera w Szamocinie i na Jeziorze Margonińskim w Margoninie.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chodzieży zaopiniował pozytywnie projekt uchwały dotyczący wykazu kąpielisk w 2011r., w którym ujęto kąpielisko na Jeziorze Karczewnik w Chodzieży przy ul. Kochanowskiego. Organizator kąpieliska na Jeziorze Miejskim w Chodzieży, ze względu na brak pozwolenia wodno-prawnego i operatu wodnego dla kąpieliska, odstąpił w 2011r. od zorganizowania kąpieliska.

W sezonie letnim przeprowadzono 6 kontroli, w tym 2 kontrole kąpieliska i 4 kontrole miejsc wykorzystywanych do kąpiel. Przeprowadzono 2 badania bakteriologiczne wody w kąpielisku na Jeziorze Karczewnik w Chodzieży. Ponadto sporządzono 2 profile wody (dla kąpieliska na Jeziorze Karczewnik w Chodzieży i dla kąpieliska na Jeziorze Miejskim w Chodzieży), wydano 2 decyzje opłat za sporządzone profile wody.

W czasie sezonu organizator kąpieliska i organizatorzy miejsc wykorzystywanych do kąpiel zlecali badanie wody w ramach monitoringu wewnętrznego. Sprawozdania z badań przekazywali PPIS w Chodzieży w celu dokonania oceny jakości wody w kąpielisku. Wydano 5 ocen jakości wody w kąpielisku i 5 ocen jakości wody w miejscach wykorzystywanych do kąpiel.

Zewidencjonowane kąpielisko na Jeziorze Karczewnik w Chodzieży było raportowane do Unii Europejskiej. W czasie sezonu kąpielowego woda w kąpielisku i w miejscach wykorzystywanych do kąpiel spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpiel (Dz.U. Nr 86, poz. 478) – spełniała wymagania mikrobiologiczne i inne wymagania w trakcie wizualnego nadzorowania wody. Kąpielisko i miejsca wykorzystywane do kąpiel były oznakowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 28 kwietnia 2011r. w sprawie ewidencji kąpielisk oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpiel (Dz. U. Nr 91, poz. 527).

W roku sprawozdawczym 2011, podobnie jak w 2010r., zewidencjonowane były 2 baseny kryte: Pływalnia „Delfin” w Chodzieży i basen kąpielowy w Hotelu „Habenda” w Budzynie. Przeprowadzono 5 kontroli protokolarnych oraz 22 kontrole poborowe, wykonano 67 badań bakteriologicznych wody. Baseny znajdujące się na terenie powiatu chodzieskiego były w dobrym stanie sanitarno- technicznym, bieżąca czystość była zachowana.

VI. Obiekty użyteczności publicznej.

W 2011r. zewidencjonowanych było 198 obiektów (137 w miastach, 61 na wsiach). Ogółem w obiektach użyteczności publicznej przeprowadzono 141 kontroli protokolarnych, w tym 119 w obiektach użyteczności publicznej oraz 22 kontrole poborowe na basenach.

Łącznie wydano 21 decyzji administracyjnych, w tym 2 decyzje nakazu dotyczące poprawy stanu sanitarno-technicznego obiektów, 2 decyzje opłatowe oraz 17 decyzji dotyczących ekshumacji. Wyegzekwowano 2 decyzje administracyjne wydane z art. 27 Ustawy o PIS w roku 2010.

Wystosowano 2 wystąpienia z art. 30 ustawy o PIS.

Ponadto wydano 5 postanowień dotyczących sprowadzenia zwłok z zagranicy oraz 1 postanowienie pozytywnie opiniujące stan sanitarno-techniczny samochodu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich.

Tytułów wykonawczych i postanowień o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia oraz upomnień nie wydawano. Mandatów karnych nie nałożono.

Wydano 5 opinii sanitarnych dotyczących organizowanych imprez masowych: „Szamocińskich Dni Muzyki – Szamocin 2011”, „I Chodzieskiej Nocy Kabaretowej” w Amfiteatrze Miejskim w Chodzieży, Koncertu Sylwestrowego na Rynku w Margoninie oraz dwóch imprez zorganizowanych w ramach Międzynarodowego Festiwalu Piosenki Filmowej i Serialowej „WIATRAKALIA” - MARGONIN 2011.

W 2011r. do komórki Higieny Komunalnej tut. Stacji wpłynęły 4 pisma z prośbą o interwencję (2 dotyczyły zagadnień komunalnych, ale nie związanych z działalnością podległych obiektów, 1 hałasu oraz 1 jakości wody wodociągowej). 2 zasadne interwencje zgodnie z kompetencjami zostały rozpatrzone przez PPIS w Chodzieży. Dwie przekazano do rozpatrzenia według właściwości, jedną do Prezesa Ogródków Działkowych w Chodzieży, a drugą do Wydziału Ochrony Środowiska Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Chodzieży.

Ustępy publiczne.

Pod nadzorem był 1 ustęp publiczny w Chodzieży. W roku 2011 przeprowadzono w nim 1 kontrolę sanitarną, nieprawidłowości nie stwierdzono. Ustęp był w dobrym stanie technicznym i we właściwym stanie sanitarno-porządkowym.

Domy pomocy społecznej.

W roku 2011 w ewidencji Stacji była 1 placówka na wsi - Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Budzynie, ul. Lipowa 1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Budzynie kontrolowany był w 2010r., był w dobrym stanie sanitarno-technicznym. Obiektu nie zaplanowano do kontroli na rok 2011.

Zakłady służby zdrowia.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Chodzieży w 2011 roku obejmowała nadzorem sanitarnym 82 obiekty służby zdrowia.

Ogółem we wszystkich skontrolowanych obiektach służby zdrowia pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Chodzieży przeprowadzili łącznie 83 kontrole protokolarne (w tym 7 kontroli w szpitalu oraz 76 kontroli w placówkach leczenia otwartego). Wydano 9 decyzji administracyjnych z art. 27 ustawy o PIS (w tym 5 decyzji dotyczących stanu sanitarno-technicznego obiektów oraz 4 decyzje opłatowe). Tytułów wykonawczych i postanowień o nałożeniu grzywny nie wydawano. Mandatów karnych nie nałożono.

Zakłady leczenia stacjonarnego.

W powiecie chodzieskim pod nadzorem PPIS w Chodzieży jest jeden szpital - Wielkopolski Specjalistyczny Szpital Chorób Płuc i Gruźlicy s.p.z.o.o. im. dr Wł. Biegańskiego w Chodzieży, ul. Strzelecka 32. W roku sprawozdawczym 2011 pracownicy PSSE w Chodzieży przeprowadzili w nim 7 kontroli sanitarnych. Szpital posiadał pozytywnie zaopiniowany przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu program dostosowawczy. W roku 2011 w ramach realizacji ww. programu zapewniono na każdej kondygnacji szpitala toalety dla osób niepełnosprawnych, zamontowano przy umywalkach armaturę czerpalną, uruchamianą bez kontaktu z dłońmi w dyżurkach pielęgniarskich i pokojach badań w oddziale pulmonologicznym I i II oraz oddziale chirurgii.

Do tej pory nie zrealizowano następujących zadań w ramach programu dostosowawczego: nie zorganizowano miejsc dla okryć wierzchnich osób odwiedzających i miejsca na wózki inwalidzkie, nie zamontowano przy umywalkach armatury czerpalnej uruchamianej bez kontaktu z dłońmi w dyżurce pielęgniarskiej i sali pooperacyjnej przy bloku operacyjnym, nie przeprowadzono modernizacji bloku operacyjnego (szpital posiada pozytywnie zaopiniowany przez PPIS w Chodzieży projekt przebudowy i rozbudowy bloku operacyjnego), nie zamontowano żaluzji lub rolet zabezpieczających przed słońcem w oknach w salach chorych. Placówka nie zrealizowała w całym zakresie programu dostosowawczego z uwagi na brak środków finansowych przeznaczonych na te cele. Szpital w roku 2011r. przeprowadzał liczne remonty i modernizacje nie wynikające z programu dostosowawczego.

Stan sanitarno-techniczny i funkcjonalność większości skontrolowanych pomieszczeń szpitalnych nie budził zastrzeżeń. W 2011 roku przeprowadzano remonty niektórych pomieszczeń szpitala:

- na oddziałach pulmonologicznym I i II, oddziale chirurgii, oddziale rehabilitacji pulmonologicznej wyremontowano łazienki i toalety przy salach chorych, wyposażono je w nową armaturę. W każdym z oddziałów zapewniono przynajmniej jedno pomieszczenie higieniczno-sanitarne dla pacjentów niepełnosprawnych. Ponadto wymieniono we wszystkich pomieszczeniach oddziałów okna, odmalowano pomieszczenia za wyjątkiem pomieszczeń zaplecza gospodarczego
- na oddziale pulmonologicznym II wydzielono nowe pomieszczenia z przeznaczeniem na salę polisomnografii z łazienką przystosowaną dla osób niepełnosprawnych.
- oddano do użytku po kapitalnym remoncie pododdział gruźlicy przy oddziale pulmonologicznym II. W pododdziale wydzielono pomieszczenia: służę umywalkowo-fartuchową, sale chorych, dyżurkę pielęgniarek wraz z pokojem socjalnym, magazyn bielizny czystej, brudownik, pomieszczenie gospodarcze, kuchenkę oddziałową. Wejście na pododdział prowadziło przez służę umywalkowo-fartuchową, w której zamontowano umywalkę do mycia rąk z dozownikami ściennymi z płynnym mydłem i środkiem dezynfekcyjnym oraz zasobniki z papierem do rąk. W służbie znajdowała się również szafa z odzieżą ochronną jednorazowego użytku oraz pojemniki pedałowate na zużytą odzież i odpady. Na pododdziale tym znajdowało się 6 sal z 26 łózkami (4 sale po 4 łóżka, 2 sale z 5 łózkami). Przy wszystkich salach zapewniono węzły sanitarno-higieniczne, w tym 1 łazienkę dostosowaną dla potrzeb osób niepełnosprawnych. W salach chorych zainstalowano umywalki do mycia rąk z dozownikami z płynnym mydłem i środkiem dezynfekcyjnym. We wszystkich pomieszczeniach wymieniono okna na nowe. Dyżurkę pielęgniarską wyposażono w nowe meble, umywalkę do mycia rąk, zlewozmywak dwukomorowy. W pomieszczeniu gospodarczym zainstalowano

macerator typ ROMO Eco-finisher do utylizacji jednorazowych kaczek i basenów

- w sterylizatorni przy bloku operacyjnym w 2011 roku rozpoczęto użytkowanie nowego autoklawu 60 litrowego Getinge HS-33 z 2009r.
- na oddziale chirurgii klatki piersiowej z wydzielonymi łózkami intensywnego nadzoru zorganizowano i odpowiednio wyposażono dyżurkę dla pielęgniarek, pokój socjalny (biuro), nową salę chorych oraz dwie łazienki dostosowane dla osób niepełnosprawnych. Na sali intensywnego nadzoru wymieniono na nowe okna, a ściany odmalowano farbą zmywalną
- na klatkach schodowych zewnętrznych przy oddziałach pulmonologicznym I i II wymieniono okna, ściany odmalowano
- dla pacjentów hospitalizowanych na oddziale rehabilitacji ruchowej rozpoczęto w 2011r. zabiegi rehabilitacyjne w nowych pomieszczeniach piwnicznych. Pomieszczenia te składały się z dwóch niezależnych części tj. części do kinezyterapii z zapleczem i sal fizyko-terapii wraz z zapleczem. Wejście dla pacjentów hospitalizowanych do obu części pro-wadziło przez korytarz w piwnicy. Ponadto każda część miała osobne wejście z zewnątrz budynku, dostępne dla osób niepełnosprawnych. We wszystkich pomieszczeniach była wentylacja mechaniczna. W części kinezyterapii wydzielono poczekalnię, salę gimnastyczną, salę masażu indywidualnego oraz dwie łazienki wyposażone w kabiny prysznicowe i toalety, w przedsionkach zainstalowano umywalki do mycia rąk z dozownikami z płynnym mydłem, środkiem dezynfekcyjnym i zasobnikami z papierem do rąk. Pomieszczenia dostosowano dla osób niepełnosprawnych. W części fizykoterapii wydzielono poczekalnię, punkt rejestracji, kabinę higieny osobistej (natrysk i toaletę dostosowaną dla osób niepełnosprawnych) połączoną z salą hydromasażu (wanna, wanienki do hydromasażu kończyn górnych i dolnych), składzik porządkowy, 8 boksów w których wykonywane były zabiegi: laseroterapii, krioterapii, światłolecznictwa, magnetoterapii, ultradźwięków, elektro-lecznictwa
- w zaadoptowanych pomieszczeniach piwnicznych szpitala urządzono nowy magazyn bielizny czystej i brudnej.

Podczas kontroli obiektu stwierdzono również uchybienia stanu technicznego i funkcjonalnego:

- podczas kontroli kompleksowej szpitala na oddziale pulmonologicznym I stwierdzono, że pacjenci prątkujący (10 osób) byli hospitalizowani na 3 salach tego oddziału. Warunki przebywania pacjentów na tym oddziale nie pozwalały na całkowitą izolację pacjentów prątkujących od pacjentów nie chorujących na gruźlicę, pomimo iż w pododdział gruźlicy przy oddziale pulmonologicznym I jest przystosowany do leczenia osób prątkujących i w chwili kontroli były tam wolne sale i łóżka. Wydano decyzję administracyjną nakazującą izolację pacjentów prątkujących na ww. oddziale. Kontrola sprawdzająca wykazała prawidłową izolację pacjentów prątkującym od innych chorych
- brak było oznakowań dwóch wejść do kompleksu rehabilitacyjnego (kinezyterapii i fizykoterapii). W obu częściach rehabilitacji w poczekalniach, kabinie higieny osobistej, hydromasażu oraz boksach do zabiegów fizykoterapii brak było wieszaków na odzież pacjentów. W korytarzu głównym brak pochwytów dla pacjentów niepełno-sprawnych. W pomieszczeniu hydromasażu stwierdzono drewniane, z ubytkami farby, bez poręczy schody mające ułatwić wejście do wanny
- w oddziale rehabilitacji ruchowej w łazienkach dla pacjentów brak pochwytów ułatwiających korzystanie z natrysków, brak oznakowania toalety dla pacjentów

niepełnosprawnych. W salach chorych stwierdzono zniszczone krzesło z ubytkami tapicerki. W salach chorych brak było szaf na odzież, a znajdujące się w salach wieszaki stojące były zniszczone, pokrzywione, uginające się pod ciężarem ubrań pacjentów

- zniszczoną, skorodowaną, nie nadającą się do mycia i dezynfekcji obudowę sprawnego autoklawu typ ASVE do sterylizacji tzw. brudnej
- zniszczone, bez zamknięć, nie nadające się do mycia i dezynfekcji wózki do transportu bielizny czystej (z samochodu pralni usługowej do magazynu) i bielizny brudnej (z magazynu do samochodu pralni) w szpitalnym magazynie bielizny
- zniszczoną z ubytkami farby stolarkę drzwiową oraz wyposażenie (m.in. wózki do transportu chorych, stół pomocniczy) na bloku operacyjnym.

W związku z powyższym wszczęto postępowanie administracyjne. Przed wydaniem decyzji szpital poinformował PPIS w Chodzieży o usunięciu niektórych nieprawidłowości w obiekcie. W celu usunięcia pozostałych uchybień wydano decyzję administracyjną. Przeprowadzone dwie kontrole sprawdzające wykazały usunięcie wszystkich nieprawidłowości.

W 2011r. podstawowym zaopatrzeniem w wodę dla Wielkopolskiego Specjalistycznego Szpitala Chorób Płuc i Gruźlicy był własny wodociąg lokalny. Obiekt posiada pozwolenie wodno prawne na pobór wód z własnego ujęcia do 31.05.2013r. W 2011r. zaplanowano 1 pobór prób wody z wodociągu szpitalnego – woda odpowiadała wymaganiom bakteriologicznym i fizyko-chemicznym dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Rezerwowym zaopatrzeniem w wodę dla szpitala w 2011 roku był wodociąg publiczny w Chodzieży, który produkował wodę dobrej jakości. W roku sprawozdawczym 2011 nie było awarii sieci oraz przerw w dostawach wody w szpitalu. Zakończono rozpoczętą w lipcu 2010r. modernizację hydroforni. Podłogę w pomieszczeniu hydroforni wyłożono płytkami ceramicznymi. Ściany i sufit odmalowano. Usunięto stare zbiorniki hydroforowe i zamontowano 3 nowe. Usunięto sprężarkę, a sprężone powietrze do napowietrzania wody doprowadzono rurami z centralnego zasilania szpitala. Przeprowadzono także wymianę sieci wodociągowej w budynkach szpitala. Po zakończeniu remontów przeprowadzono dezynfekcję sieci podchlorynem sodu.

W szpitalu utrzymaniem czystości w roku 2011 zajmował się personel (salowe). Wszystkie oddziały szpitala wyposażone były w odpowiedni sprzęt do sprzątanía - wózki wielofunkcyjne z wymiennymi mopami oraz ścierki, przeznaczone do określonych powierzchni. Po każdorazowym użyciu ścierki i mopy oddawane były do prania w pralni usługowej „AMA” w Poznaniu. Wszystkie oddziały posiadały basenownie, które znajdowały się w części gospodarczo-magazynowej oddziałów, wyposażone były w myjnie-dezynfektory, a na pododdziale gruźlicy w macerator. Punkty mycia rąk personelu wyposażone były w dozowniki z mydłem w płynie i środkiem dezynfekcyjnym oraz w zasobniki z ręcznikami jednorazowego użytku. W szpitalu stosowane były następujące środki dezynfekcyjne: Sekusept Pulwer, Desinfectant, Sekusept Plus, Sekusept Activ, Sekusept Pulwer z aktywatorem, Steranios, Aniosyme DD1, Medicarine, Incidur Plus, Incidur Spray, Desam Extra, Septanol, Virufen, Savo Prim, Incidin Plus, Incidin Liquid Spray, Incidin Foam, Virusolve +, Actichlor Plus, Actichlor Pine. Podczas kontroli sanitarnych bieżąca czystość w szpitalu była zachowana, mandatów karnych nie nakładano.

Zakłady leczenia ambulatoryjnego.

W roku 2011 było 81 placówek leczenia ambulatoryjnego. Większość placówek na terenie powiatu była w dobrym stanie technicznym. W roku sprawozdawczym skontrolowano 50 obiektów, przeprowadzono w nich 54 kontrole sanitarne.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono kapitalny remont pomieszczeń laboratorium w przychodni w Budzynie. Przy laboratorium wydzielono pomieszczenie pobieralni. W pomieszczeniu tym ściany na całej wysokości wyłożono płytkami ceramicznymi, posadzkę wykonano również z płytek ceramicznych. Zainstalowano umywalkę do mycia rąk z armaturą uruchamianą bez kontaktu z dłonią. Przy umywalce zapewniono dozowniki z mydłem w płynie i środkiem dezynfekcyjnym do rąk oraz zasobnik z ręcznikami jednorazowymi. W pracowni laboratorium wymieniono na nowe meble, a pobieralnię doposażono w fotel do poboru materiału oraz w meble nadające się do mycia i dezynfekcji. Ponadto w jednej przychodni w Chodzieży wymieniono na nowe wszystkie okna, odmalowano pomieszczenia przychodni.

Podczas kontroli sanitarnych stwierdzono następujące nieprawidłowości dotyczące stanu sanitarno-technicznego:

- niesprawne dozowniki z mydłem w płynie i dozowniki ze środkiem dezynfekcyjnym w gabinetach lekarskich i zabiegowych (1 przychodnia)
- brak dozowników ze środkiem dezynfekcyjnym w gabinetach lekarskich (1 przychodnia)
- skorodowane, z ubytkami farby i trudne do utrzymania w czystości kaloryfery na klatce schodowej i w korytarzu przy gabinecie, ściany i sufit na klatce schodowej brudne z licznymi pęknięciami tynku i odpryskami farby, w wejściu do budynku zniszczony, uszkodzony próg (1 przychodnia).

Wydano 2 decyzje administracyjne, które wyegzekwowano. W jednym przypadku właściciel przychodni jeszcze przed wydaniem decyzji administracyjnej poinformował tutejszą Stację o usunięciu nieprawidłowości.

Tylko w 1 obiekcie podczas kontroli przeprowadzonej w grudniu 2011r. stwierdzono zły stan sanitarno-porządkowy: brudne, zakurzone ściany i sufity oraz okna w gabinecie lekarskim, poczekalni i rejestracji, utrzymane w nieładzie stanowisko pracy lekarza (na półkach meblościanki i biurku duża ilość różnego rodzaju dokumentów, starych materiałów reklamowych, materiałów papierniczych i biurowych). W obiekcie tym stwierdzono również uchybienia natury sanitarno-technicznej. Wydano decyzję administracyjną z terminami wykonania nakazów do 15 stycznia i 31 marca 2012r.

W pozostałych kontrolowanych placówkach utrzymanie bieżącej czystości i porządku w pomieszczeniach nie budziło zastrzeżeń. Placówki posiadały prawidłowy sprzęt do sprzątania oraz wystarczającą ilość środków czystościowych i dezynfekcyjnych stosowanych z zależności od zagrożeń. Właściciele obiektów dbali o porządek pomieszczeń i otoczenie obiektów.

Placówki leczenia otwartego zaopatrywane były w wodę do picia z wodociągów publicznych - woda pochodząca z tych wodociągów była dobrej jakości, za wyjątkiem wody pochodzącej z wodociągu publicznego w Budzynie, który produkował wodę złej jakości pod względem fizykochemicznym, z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu oraz wysoką mętność.

W placówkach odpady medyczne zbierane były selektywnie, zgodnie z opracowanymi procedurami. Nieprawidłowości nie stwierdzano. Odpady zabierane były przez firmę specjalistyczną w celu ich utylizacji.

Hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie.

Zewidencjonowane były 24 obiekty, w tym 6 hoteli, 2 motele, 2 pensjonaty, 1 schronisko młodzieżowe, 1 pole namiotowe i 12 innych obiektów, w których świadczone były usługi hotelarskie. Bieżący stan sanitarno-porządkowy w 19 skontrolowanych obiektach był dobry, 5 obiektów nie zostało zaplanowanych do kontroli w roku 2011.

W pierwszym kwartale 2011r. przeprowadzono remont jednego z moteli. W pokojach odmalowano farbą emulsyjną ściany, położono dekoracyjne paski tapety. Na posadzkach położono panele. W łazienkach na ścianach i posadzce wymieniono na nowe płytki ceramiczne. Odremontowano również ciągi komunikacyjne prowadzące do pokoi. Na ścianach położono tynk zwykły, ściany powyżej pomalowano farbą emulsyjną.

Wszystkie skontrolowane obiekty były w dobrym stanie technicznym i sanitarno-porządkowym. Obiekty te zaopatrzone były w wodę do spożycia z wodociągów publicznych, podłączone były do kanalizacji.

Obiekty wyposażone były w zamykane pojemniki bądź kontenery na śmieci, które ustawione były na podłożach utwardzonych. Pojemniki i kontenery były w dobrym stanie technicznym. Były one opróżniane zgodnie z zawartymi umowami przez zakłady oczyszczania miasta – spółki cywilne.

Obiekty zaopatrzone były w dostateczną ilość środków czystościowych i dezynfekcyjnych.

Postępowanie z bielizną pościelową było prawidłowe. Bielizna czysta i brudna przechowywana była w wydzielonych magazynach lub szafach. Stan bielizny w skontrolowanych obiektach był dobry. Bielizna pościelowa prana była w pralniach usługowych z wyjątkiem 2 obiektów, które posiadały własne pralnie.

Otoczenie wszystkich kontrolowanych obiektów było zagospodarowane, utwardzone, częściowo obsadzone zielenią, z zapewnionym parkingiem dla gości hotelowych. Przy niektórych obiektach zapewniono place zabaw, stoliki i krzesła, istniała możliwość wypożyczenia sprzętu wodnego oraz skorzystania z kortów tenisowych i jazdy konnej. Jeden z hoteli posiadał basen z jacuzzi i sauną, a dwa hotele bowling oraz w sezonie letnim organizowały występy i pokazy filmowe w plenerze.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej.

Na terenie powiatu chodzieskiego zewidencjonowanych było 79 zakładów, w tym 36 zakładów fryzjerskich, 15 gabinetów kosmetycznych, 9 zakładów odnowy biologicznej i 16 innych zakładów, w których były świadczone różne usługi: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuaże. W roku 2011 skontrolowano 30 ww. obiektów, przeprowadzono w nich 30 kontroli sanitarnych.

Wszystkie skontrolowane obiekty były dostosowane do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 lutego 2004r. w sprawie szczegółowych wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej (Dz.U. Nr 31 poz.273).

Dworce autobusowe, stacje kolejowe PKP i przystanki osobowe PKP.

Zewidencjonowany był 1 dworzec autobusowy, 3 przystanki autobusowe i 2 stacje PKP.

Podczas kontroli dworca autobusowego w Chodzieży stwierdzono zły stan techniczny obiektu (brudne ściany i sufit w poczekalni, brak ciepłej wody w toalecie ogólnodostępnej, nierówny z ubytkami betonu chodnik na terenie dworca, nierówne z ubytkami schody na terenie dworca). W związku z przedstawionym oświadczeniem dotyczącym rozbiórki dotychczasowego budynku dworca autobusowego i zmiany zagospodarowania terenu na działce zlokalizowanej przy ul. Dworcowej (na terenie dworca PKS planowana jest budowa obiektu handlowego) nie wydano zaleceń dotyczących poprawy stanu technicznego obiektu.

Podczas kontroli przystanku autobusowego w Margoninie stwierdzono zły stan sanitarno-techniczny. W obiekcie stwierdzono: brudne, z pęknięciami, szczelinami, ubytkami tynku ściany w toaletach oraz brudne (popisane) ściany poczekalni dworca. Polecono doprowadzić obiekt do właściwego stanu sanitarno-technicznego. Z uwagi na bezpieczeństwo osób korzystających z dworca PKS (duże szczeliny i pęknięcia w ścianach) polecono do czasu remontu obiektu uniemożliwić dostęp do toalet znajdujących się w budynku. W związku z tym na zewnątrz budynku zapewniono jedną toaletę przenośną. Gmina Margonin poinformowała tut. Stację o planowanej w I kwartale 2012r. rozbiórce obiektu i zmianie zagospodarowania terenu.

Na przystanku autobusowym JAN-BUS w Chodzieży i na przystanku autobusowym PKS w Szamocinie nieprawidłowości nie stwierdzono.

W roku 2011r. z ewidencji tut. Stacji skreślono jeden obiekt (na wsi) – przystanek osobowy PKP w Sokołowie Budzyńskim. W obiekcie tym w 2011r. zlikwidowano zaplecze przystanku (poczekalnia, toaleta), obecnie pozostała wyłącznie tablica informująca o nazwie przystanku. W ewidencji pozostały stacje PKP w Chodzieży i w Budzynie. W roku sprawozdawczym skontrolowano te obiekty. Na stacji PKP w Chodzieży i na stacji PKP w Budzynie nieprawidłowości nie stwierdzono.

Cmentarze.

Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Chodzieży w roku 2011 były 23 cmentarze, w tym 19 cmentarzy parafialnych, 3 cmentarze komunalne i 1 cmentarz wielowyznaniowy.

W bieżącym roku skontrolowano wszystkie cmentarze. Skontrolowano 8 cmentarzy, przeprowadzono 8 kontroli. Teren skontrolowanych cmentarzy był ogrodzony. Ogrodzenie wykonane było z materiału trwałego (siatka ażurowa stalowa, segmenty betonowe i stalowe kute). Na terenie 5 cmentarzy aleje i drogi były utwardzone. Źródłem zaopatrzenia w wodę na wszystkich cmentarzach były wodociągi sieciowe. Odpady komunalne gromadzone były w pojemnikach, kontenerach oraz murowanych boksach o dobrym stanie sanitarno-porządkowym i sanitarno-technicznym. Zarządcy 7 cmentarzy mieli podpisane umowy na odbiór odpadów komunalnych z firmami posiadającymi wymagane zezwolenie. Odpady z 1 cmentarza wywożone były przez zarządcę cmentarza. Teren wszystkich skontrolowanych cmentarzy utrzymany był czysto. Na koniec roku sprawozdawczego obiektów złych nie wykazano.

Inne obiekty użyteczności publicznej.

Nadzorem objęte były 54 obiekty, były to: domy kultury, boiska sportowe, parkingi, targowisko, domy przedpogrzebowe, apteki, wysypisko śmieci i stacje paliw. W ciągu 2011r. ubyło 5 obiektów, w 3 obiektach nastąpiła zmiana właściciela, przybyło 5 nowych obiektów. Skontrolowano 36 obiektów, przeprowadzono 38 kontroli.

Przeprowadzona w 2011r. kontrola stanu sanitarnego Gminnego Ośrodka Kultury w Budzynie wykazała zły stan techniczny dwóch pomieszczeń: wypożyczalni książek i gabinetu dyrektora. Polecono usunąć nieprawidłowości. Kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie zaleceń pokontrolnych. Stan sanitarny pozostałych pomieszczeń nie budził zastrzeżeń.

Podczas kontroli 3 obiektów sportowych: Chodzieskiego Klubu Sportowego „POLONIA”, Stadionu Miejskiego w Budzynie i Stadionu Miejskiego w Margoninie stwierdzono zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń w budynkach należących do tych obiektów. Zalecono doprowadzić do właściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczenia należące do ww. obiektów. PPIS w Chodzieży działając na podstawie art. 30 ust. 1 i ust. 3 ustawy o PIS (tekst jednolity z 2011r., Dz. U. Nr 212, poz. 1263) poinformował Burmistrza Miasta Chodzieży i Wójta Gminy Budzisz o złym stanie sanitarno-technicznym należących do nich obiektów sportowych i o konieczności przeprowadzenia kapitalnego remontu. Do końca roku 2011r. stan sanitarno-techniczny Chodzieskiego Klubu Sportowego „POLONIA” i Stadionu Miejskiego w Budzynie nie uległ poprawie. Na Stadionie Miejskim w Margoninie w IV kwartale 2011r. przeprowadzono remont dachu. Kapitalny remont budynku planowany jest na I półrocze 2012r.

Wyegzekwowano poprawę stanu technicznego Stacji Paliw w Szamocinie - w sali sprzedaży położono nową wykładzinę podłogową z tworzywa PCV, nad pomieszczeniami stacji wymieniono na nowe płyty stanowiące pokrycie dachowe. W roku 2011 przeprowadzono kontrolę akcyjną 5 ustępów ogólnodostępnych zlokalizowanych na stacjach benzynowych. W 1 obiekcie stwierdzono skorodowaną górną część grzejnika w kabinie ustępowej dla osób niepełnosprawnych. Zalecono odmalowanie grzejnika, nieprawidłowość została usunięta.

W 2011r. wzmożono kontrole nad zakładami pogrzebowymi pod kątem warunków sanitarno-higienicznych oraz postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi w domach przedpogrzebowych. Na terenie powiatu znajdowały się 4 domy przedpogrzebowe. Wszystkie były skontrolowane. W 2 domach przedpogrzebowych stwierdzono nieprawidłowości: brudne, z plamami zaciekowymi i ubytkami farby i tynku sufity i ściany w sali sekcijnej oraz w pomieszczeniu przyjmowania zwłok, brak instalacji ciepłej i zimnej wody oraz instalacji kanalizacyjnej w pomieszczeniu gospodarczym, w którym przechowywany był sprzęt porządkowy, brak termometru określającego wysokość temperatury w chłodni, zniszczony z ubytkami farby stół metalowy do przygotowania zwłok przed pochówkiem, brak bieżącej ciepłej wody w pomieszczeniu przygotowania i przechowywania zwłok, brak pomieszczenia socjalnego dla pracowników zatrudnionych przy przygotowaniu zwłok i ich pochówku, brak wydzielonego miejsca do przechowywania sprzętu porządkowego, wyposażonego w instalację ciepłej i zimnej wody oraz instalację kanalizacyjną, brak zabezpieczenia przed dostępem owadów w oknach. W celu usunięcia nieprawidłowości w ww. domach pogrzebowych wydano decyzje nakazu. Stan sanitarno-techniczny pozostałych skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń, bieżąca czystość była zachowana.

3.4. Środki transportu publicznego.

W 2011r. były zewidencjonowane 4 firmy zajmujące się transportem publicznym (3 w miastach, 1 na wsi) oraz 7 firm posiadających środki transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Skontrolowano 1 środek transportu publicznego i 7 środków transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich.

W 2011r. skontrolowano 1 obiekt, który posiadał 4 autobusy turystyczne, skontrolowano 1 autobus. Stan sanitarno-techniczny kontrolowanego autobusu był dobry, bieżąca czystość była zachowana.

Na terenie powiatu chodzieskiego zewidencjonowanych było 7 firm, które zajmowały się usługami pogrzebowymi i posiadały środki transportu do przewozu zwłok. Z dniem 30 listopada 2011r. jedna z firm zakończyła działalność. Skontrolowano łącznie 5 środków transportu, przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych, w tym 1 kontrolę sprawdzającą i 1 kontrolę na wniosek związaną z zakupem nowego samochodu do przewozu zwłok. Nie zaplanowano do kontroli i nie skontrolowano 1 firmy zajmującej się przewozem zwłok, natomiast jedna z firm świadczących usługi pogrzebowe w czasie kontroli nie posiadała samochodu do przewozu zwłok (samochód został sprzedany) – była w trakcie przystosowywania nowo zakupionego samochodu. Decyzją administracyjną z 2010r. wyegzekwowano zarejestrowanie samochodu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich jako pojazdu specjalnego zgodnie z przepisami o ruchu drogowym. Skontrolowane środki transportu do przewozu zwłok oceniono jako dobre.

Wnioski:

1. W 2011r. większość wodociągów, z wyjątkiem wodociągu publicznego w Nietuszkowie i 4 wodociągów działających na terenie gminy Budzyń, produkowały wodę dobrej jakości;
2. Zauważa się potrzebę przekształcenia miejsc wykorzystywanych do kąpieli na kąpieliska posiadające pełną bazę sanitarną;
3. Trzy obiekty sportowe znajdujące się na terenie powiatu chodzieskiego wymagają przeprowadzenia kapitalnego remontu;
4. Dwa domy przedpogrzebowe wymagają dostosowania pomieszczeń do nowo obowiązujących przepisów sanitarnych.

VII. Obiekty żywności, żywienia i przedmiotów użytku oraz jakość zdrowotna środków spożywczych i przedmiotów użytku.

PSSE w Chodzieży w 2011r. sprawowała nadzór nad 498 obiektami żywnościowo-żywnościowymi (sklepami, hurtowniami, zakładami produkcji żywności, restauracjami, barami, stołówkami przedszkolnymi, szkolnymi, szpitalnymi), wytwórniami i miejscami obrotu przedmiotami użytku (porcelany, wyrobów z tworzyw sztucznych, wyrobów szklanych i papierowych), miejscami obrotu kosmetykami oraz środkami transportu żywności. W roku ubiegłym zatwierdzono 88 zakładów.

W 2011 roku wzmożonym nadzorem sanitarnym objęto obiekty żywności i żywienia, które w poprzednich latach wykazywały zły stan sanitarny oraz te, które produkowały lub świadczyły usługi dla dużej liczby konsumentów. Pracownicy Higieny Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku (HŻŻiPU) oceniali także zagrożenia zdrowotne ze strony środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej w ramach systemu RASFF (Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt) w celu wyeliminowania ich z obrotu. Były to: deser „Bobo Vita Owoce i Mleko Morele i owoce południowe z jogurtem”, wątróbki z dorsza w sosie własnym, makaron ryżowy świderki TAO TAO z Wietnamu, mięso wieprzowe, ogórki, pomidory i sałata pochodzące z Hiszpanii i Niemiec, nasiona kiełków, szklanki dekorowane FLORENTYNA, miseczki melaminowe z Chin. PPIS w Chodzieży zgłosił do systemu RASFF kwestionowaną próbkę kubków ceramicznych SATIN importowanych z Chin. Próbkę zostały pobrane do badań w Chodzieży. Wyrób kwestio-

nowano z uwagi na przekroczenie limitu migracji ołowiu z powierzchni obrzeża kubka. Wadliwy produkt został całkowicie wycofany z obrotu przez importera.

Skontrolowanych zostało 329 obiektów, co stanowi 66,1% obiektów figurujących w ewidencji komórki HŻŻiPU. Przeprowadzono ogółem 469 kontroli sanitarnych w obiektach żywnościowo-żywnościowych oraz wytwórniach i miejscach obrotu przedmiotami użytku i kosmetykami. Obiektów, w których wdrożono zasady GMP/GHP było 325, część z nich rozpoczęła wdrażanie systemu HACCP. System HACCP wdrożony został w 8 zakładach, były to 2 zakłady produkujące artykuły spożywcze, 1 produkujący osłonki do wędlin, 5 supermarketów.

W celu wyegzekwowania poprawy stanu sanitarno-technicznego zakładów wydano 61 decyzji administracyjnych, w tym 1 z rygorem natychmiastowej wykonalności. Decyzja z rygorem natychmiastowej wykonalności wydana została na sklep spożywczo-przemysłowy z powodu stwierdzenia śladów gryzoni. Decyzje administracyjne wydano na następujące grupy obiektów:

- sklepy (36 decyzji w tym 1 z rygorem natychmiastowej wykonalności)
- zakłady żywienia zbiorowego otwarte (12 decyzji, z czego 6 decyzji wydano dla obiektów małej gastronomii)
- zakłady żywienia zbiorowego zamknięte (5 decyzji)
- piekarnie (2 decyzje)
- magazyny hurtowe (2 decyzje)
- ciastkarnie (2 decyzje)
- wytwórnie wyrobów cukierniczych (1 decyzja)
- wytwórnie lodów (1 decyzja).

Za stwierdzone w czasie kontroli uchybienia natury sanitarno-porządkowej nałożono 11 mandatów karnych na sumę 1750 zł. Mandaty karne nałożono w następujących obiektach:

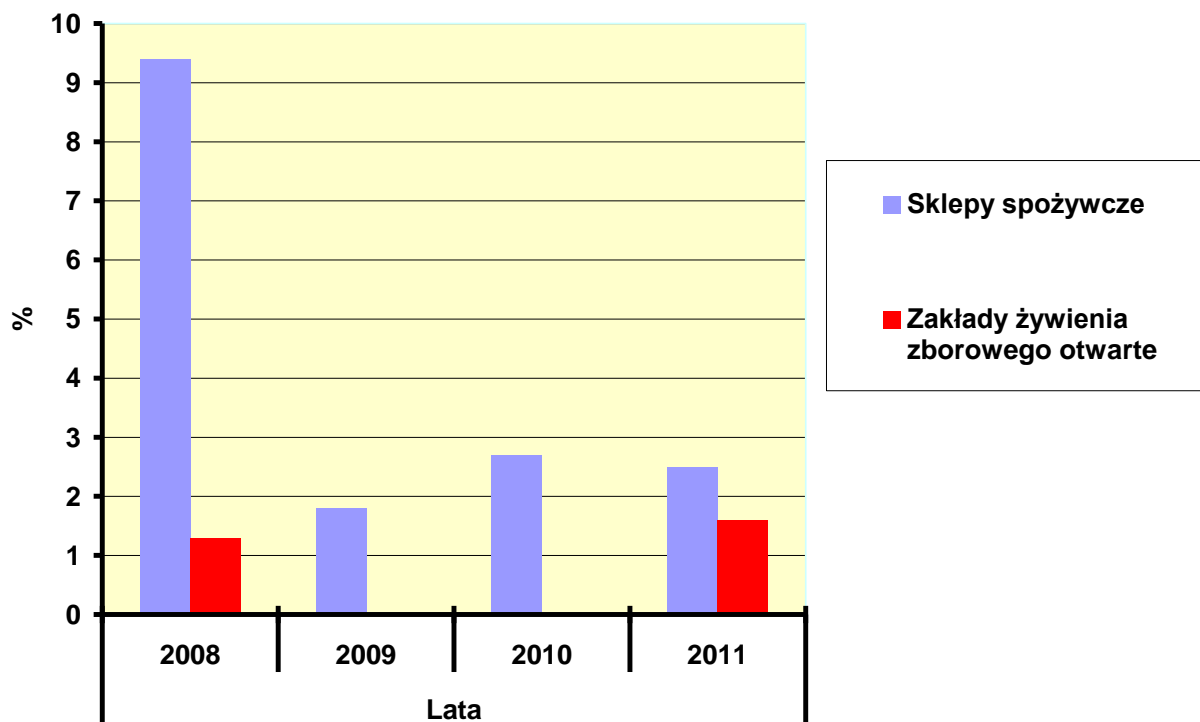
- miejscach obrotu artykułami spożywczymi (sklepach) - 5 na sumę 600 zł
- zakładach żywienia zbiorowego otwartego – 5 na sumę 1050 zł
- automatach do lodów – 1 na kwotę 100 zł.

Ocenę stanu sanitarnego na arkuszach klasyfikacyjnych przeprowadzono w 198 obiektach, co stanowi 60,2 % obiektów skontrolowanych. W wyniku przeprowadzonej klasyfikacji 3 obiekty były niezgodne z wymaganiami, stanowi to 1,5% obiektów sklasyfikowanych. Niezgodne były 2 sklepy spożywcze oraz 1 restauracja. W celu usunięcia stwierdzonych podczas klasyfikacji nieprawidłowości wdrożono postępowania administracyjne oraz nałożono mandaty karne.

Ocena stanu sanitarnego grup obiektów (wyrażonego w % obiektów niezgodnych).

	<i>Nazwa obiektu</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>
1.	Sklepy spożywcze	9,4%	1,8%	2,7%	2,5%
2.	Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	1,3%	0%	0%	1,6%

Tabela nr 4. Zestawienie porównawcze stanu sanitarnego obiektów żywienia i żywności za lata 2008 – 2011 (wyrażonego w % obiektów niezgodnych).

Wykres nr 4. Zestawienie porównawcze stanu sanitarnego obiektów żywienia i żywności za lata 2008 – 2011 (wyrażonego w % obiektów niezgodnych).

W związku ze złożonymi wnioskami właścicieli wydano 88 decyzji zatwierdzających zakłady do prowadzenia działalności, w tym 2 zakłady zatwierdzono warunkowo.

Wydano 7 upomnień w celu przymuszenia do wykonania decyzji administracyjnych.

Na wnioski właścicieli wpisano do rejestru zakładów będących pod nadzorem PIS: 3 apteki, 1 sklep zielarski, 2 zakłady produkujące materiały do kontaktu z żywnością oraz 1 sklep handlujący materiałami do kontaktu z żywnością.

Wystosowano 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej przez WPWIS. Wniosek dotyczył zakładu w Szamocinie, który prowadził działalność niezgodnie z decyzją zatwierdzającą zakład, wydaną przez PPIS w Chodzieży.

Z uwagi na długotrwałą nieobecność grzyboznawcy w sezonie jesiennym zawieszono porady dla grzybiarzy.

Na terenie powiatu chodzieskiego nie było sklepów z dopalaczami. Wspólnie z Komendą Powiatową Policji w Chodzieży w 2011r. przeprowadzona została 1 kontrola w sklepie handlującym odżywkami dla sportowców. Sklep kulturowy „Mega Strzał” w Chodzieży został wytypowany do kontroli przez Komendę Wojewódzką Policji w Poznaniu w związku z międzynarodową akcją „Operation Pagea IV - International Week of Action” skierowaną przeciwko nielegalnemu handlowi produktami leczniczymi, suplementami diety, substancjami zastępczymi i innymi produktami tego typu. W trakcie kontroli nie stwierdzono handlu ww. produktami.

W dwóch poprzedzających rok sprawozdawczy latach nie stwierdzono zakładów żywienia zbiorowego otwartego niezgodnych z arkuszem klasyfikacyjnym. W 2011r. był jeden taki zakład, co stanowi 1,6% zakładów sklasyfikowanych. Liczba sklepów niezgodnych z arkuszem

od dwóch lat utrzymuje się na podobnym, niewysokim poziomie. W 2011r. odsetek sklepów niezgodnych wynosił 2,5%. Zatem można wnioskować, że konsekwentne działania w ramach urzędowej kontroli żywności dokonywane przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Chodzieży spowodowały poprawę stanu sanitarno-technicznego w zakładach żywnościowo-żywnościowych. Na poprawę stanu sanitarnego wpłynęło również systematyczne instruowanie przedsiębiorców w zakresie zasad GHP/GMP, a przede wszystkim konsekwentne egzekwowanie przez przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego przestrzegania obowiązujących przepisów prawnych.

Jakość zdrowotna środków spożywczych.

W roku 2011 w ramach kontroli urzędowej do badań laboratoryjnych zaplanowano 65 próbek a pobrano 81 próbek środków spożywczych. W tym w ramach kontroli urzędowej pobrano 69 próbek artykułów spożywczych, w ramach monitoringu pobrano 6 próbek oraz 6 próbek pobrano w ramach kontroli urzędowej i monitoringu. Mikrobiologicznie w ramach kontroli urzędowej przebadano 61 próbek środków spożywczych. Były to: mięso i jego przetwory, przetwory mleczne, preparaty do początkowego żywienia niemowląt po szóstym miesiącu, lody, wyroby cukiernicze i ciastkarskie, wyroby garmażeryjne i kulinarne mięsne schłodzone, przyprawy, szpinak świeży. Zakwestionowano jakość zdrowotną 1 próbki lodów z automatu z uwagi na zanieczyszczenie bakteriami z rodziny Enterobacteriaceae. W związku z powyższym pobrano ponownie 5 próbek lodów z automatu od tego producenta i dostarczono je do badań laboratoryjnych. Wszystkie pobrane próbki zostały zakwestionowane z uwagi na zanieczyszczenie bakteriami z rodziny Enterobacteriaceae. W konsekwencji pobrano kolejne 5 próbek lodów z automatu od producenta. Powtórnie pobranych próbek nie kwestionowano. Ponadto kwestionowano 1 próbkę lodów z udziałem mleka (tradycyjnych) z uwagi na nieprawidłowe oznakowanie (na opakowaniu nie podano funkcji technologicznej użytych substancji dodatkowych). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chodzieży wydał decyzję nakazującą zmianę nieprawidłowych etykiet. Wykonanie nakazu zostało potwierdzone kontrolą sprawdzającą. Do wyników 1 próbki wyrobów ciastkarskich z kremem poddanym obróbce termicznej laboratorium dołączyło informację o obecności bakterii *Bacillus cereus*. Próbkę pochodziła z cukierni w powiecie chodzieskim, wyniki wraz z adnotacją laboratorium zostały przekazane producentowi.

W ramach monitoringu przebadano mikrobiologicznie 5 próbek mleka pasteryzowanego. Próbek nie kwestionowano.

Pod względem chemicznym łącznie przebadano 15 próbek żywności. Były to: podroby drobiowe, mięso mielone zawierające w składzie białko sojowe, przetwory mleczne, mąka pszenna, kasza pszenna, ryż, produkty przemysłu piekarskiego, kalafior, buraki świeże, środki spożywcze uzupełniające obejmujące produkty zbożowe przetworzone dla niemowląt i małych dzieci po szóstym miesiącu życia zawierające marchew, warzywa liściaste.

W ramach kontroli urzędowej pobrano 8 próbek. W kierunku obecności metali ciężkich pobrano 2 próbki, w kierunku substancji dodatkowych – 2 próbki oraz azotanów – 1 próbkę. Próbek nie kwestionowano.

W ramach monitoringu pobrano 1 próbkę buraków świeżych do badań w kierunku obecności azotanów. Próbkę nie kwestionowano.

Jako urzędowo-monitoringowe pobrano 6 próbek: 2 próbki podrobów drobiowych w kierunku metali ciężkich, 2 próbki kalafiorów do badań w kierunku pozostałości po pestycydach i 1 próbkę mięsa mielonego zawierającego w swoim składzie białko sojowe do badań w kierunku

GMO oraz 1 próbkę w kierunku znakowania produktów wzbogaconych ogólnego spożycia zawierających fitozwiązki w tym polifenole, bioflawonoidy i fitosterole.

1 próbki mięsa mielonego zawierającego w swoim składzie białko sojowe nie kwestionowano, jednak laboratorium do wyników dołączyło informację o zadeklarowanej w składzie obecności suszonej hemoglobiny jako barwnika naturalnego, co jest niezgodne z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2010r. w sprawie dozwolonych substancji dodatkowych (Dz. U. Nr 232, poz.1525). Powyższa informacja została przesłana do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Elku, pod nadzorem którego znajdował się zakład z którego pochodziła próbka. Zakwestionowano oznakowanie 1 próbki bułki pszennej (wymieniona substancja dodatkowa była podana bez funkcji technologicznej). Wynik przesłano do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nakle nad Notecią, pod nadzorem której znajdował się zakład, z którego pochodziła próbka.

Ponieważ na terenie powiatu chodzieskiego nie było producentów suplementów diety i producentów środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego pracownicy HŻŻiPU kontrolowali ww. artykuły znajdujące się w obrocie. Skontrolowano oznakowanie 10 suplementów diety, w tym 3 sprzedawanych przez internet, 19 środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i 2 środków spożywczych wzbogaconych witaminami. Nie kwestionowano oznakowania żadnego z tych artykułów.

W porównaniu do 2010r., w którym kwestionowano 2 próbki nastąpił wzrost próbek kwestionowanych. Zakwestionowanie 8 próbek, w tym 6 próbek lodów z automatu za zanieczyszczenie mikrobiologiczne oraz 1 próbki bułki pszennej i 1 próbki lodów z udziałem mleka (tradycyjnych) za złe oznakowanie stanowi 9,9% pobranych do badań próbek. W 2010r próbki kwestionowane stanowiły 2,3% próbek pobranych. Wyraźny wzrost ilości próbek kwestionowanych może świadczyć o pogorszeniu jakości zdrowotnej środków spożywczych oferowanych w obrocie, jednakże należy zauważyć, że 6 kwestionowanych próbek lodów z automatu pochodziło od jednego producenta.

Żywnienie pacjentów w szpitalach i domach pomocy społecznej.

Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Chodzieży był Wielkopolski Specjalistyczny Szpital Chorób Płuc i Gruźlicy s.p.z.o.o. im. dr Wł. Biegańskiego w Chodzieży przy ul. Strzeleckiej 32.

Pacjenci szpitala otrzymywali trzy posiłki dziennie. Jadłospisy były układane w zależności od stanu zdrowia pacjentów oraz od stawki żywieniowej w szpitalu. Układała je dietetyczka szpitala.

W 2011r. przeprowadzono 4 kontrole sanitarne, w tym 2 kontrole sanitarne kuchenek szpitalnych i 2 kontrole w kuchni przygotowującej posiłki.

Kontroli podlegały zarówno kuchenki oddziałowe wydające porcje pacjentom jak i kuchnia przygotowująca posiłki. Posiłki dla pacjentów w szpitalu do końca maja 2011r. przygotowywała firma „EWMAR” Wasilewska i Szemborski Sp.J. 75-122 Koszalin, ul. Szczecińska 23a, która dzierżawiła pomieszczenia kuchenne w tym szpitalu. Pomieszczenia kuchenne oraz ich wyposażenie spełniają wymagania obowiązujących przepisów. Właściciele firmy „EWMAR” uzyskali zatwierdzenie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chodzieży działalności gastronomicznej w pełnym zakresie oraz cateringu. Firma „EWMAR” prowadziła kontrolę wewnętrzną zgodnie z zasadami GMP/GHP. Od czerwca 2011r. pomieszczenia kuchenne dzierżawi firma MICEK&MICEK s.c. Halina Micek, Sebastian Micek, 64-800 Chodzież, ul. Strzelecka 32.

Podczas kontroli przeprowadzonej wspólnie z pracownikami epidemiologii stwierdzono między innymi niewłaściwą izolację pacjentów prątkujących na oddziale pulmonologicznym I oraz nieprawidłowe mycie i dezynfekcję naczyń stołowych od tych pacjentów. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chodzieży wydał decyzją nakazującą natychmiastowe usunięcie ww. uchybień. Wykonanie nakazów decyzji zostało sprawdzone i udokumentowane protokołem z rekontroli.

Dystrybucja posiłków z kuchni centralnej odbywała się windą towarową do kuchenek na oddziały. W każdej kuchence oddziału posiłki przechowywane były w ladach bemaowych, następnie były one porcjowane i przez okienko podawcze wydawane do jadalni. Brudne naczynia wracały przez okienko zwrotne i były myte w zmywarkach, naczyń stołowych na każdym oddziale. Na oddziałach Pumonologicznym I i Pumonologicznym II oddzielono śluzami część przeznaczoną dla pacjentów z gruźlicą. Wydzielone zostały również podkuchenni do wydawania posiłków. Posiłki dla pacjentów z gruźlicą wydawane były na naczyniach jednorazowego użytku.

Odpady, do których zaliczono naczynia jednorazowego użytku, na których podawane były posiłki pacjentom z czynną gruźlicą, w czerwonych workach windą do odpadów przewożone były do pomieszczenia wydzielonego w piwnicy budynku, skąd były zabierane zewnętrznym wyjściem przez firmę utylizacyjną.

W kuchenkach oddziałowych prowadzono wewnętrzną kontrolę jakości zdrowotnej żywności zgodnie z GMP/GHP.

Teoretycznie oceniono jadłospis dekadowy, który uznany został za prawidłowy.

Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Chodzieży sprawuje również nadzór nad Dziennym Domem Pomocy Społecznej w Budzynie, ul. Lipowa 1, który mieści się w budynku wolnostojącym, skanalizowanym z doprowadzoną bieżącą zimną wodą. W skład bloku żywienia wchodzi następujące pomieszczenia:

- kuchnia właściwa
- zmywalnia naczyń
- przygotowalnia wstępna
- pomieszczenie urządzeń chłodniczych
- magazyn warzyw i ziemniaków
- magazyn artykułów spożywczych
- jadalnia
- pomieszczenie socjalne i toaleta dla personelu pionu kuchennego.

We wszystkich pomieszczeniach produkcyjnych zainstalowane były zlewozmywaki i umywalki do mycia rąk z bieżącą zimną i ciepłą wodą. Wyposażenie oraz sprzęt pomocniczy był w dobrym stanie technicznym. Funkcjonalność pomieszczeń prawidłowa. Pensjonariusze otrzymywali 4 posiłki dziennie. Próby pokarmowe pobierane, znakowane i przechowywane były prawidłowo. W kuchni przygotowywano obiady dla 96 osób. W zakładzie zatrudnionych było 5 osób wszystkie posiadały aktualne orzeczenia lekarskie do celów sanitarno-epidemiologicznych. W Domu Pomocy Społecznej sporządzono plan napraw i remontów, w latach 2011-12 zaplanowano założenie wentylacji mechanicznej oraz wymianę okien w kuchni.

W sezonie letnim kuchnia przygotowywała również całodzienne wyżywienie dla uczestników obozu terapeutycznego organizowanego corocznie przez gminę. Posiłki dowożone były w termosach środkiem transportu spełniającym wymagania sanitarne (właściciel posiadał zgodę PPIS w Chodzieży). Jadłospisy posiłków dostosowane były do wieku uczestników obozu. Teoretycznie oceniono jadłospis dekadowy, który uznano za prawidłowy.

Odpadki pokonsumpcyjne w DPS-sie przechowywane były w wydzielonym pojemniku i po dezynfekcji opróżniane wraz z odpadami komunalnymi. Zakład prowadził wewnętrzną kontrolę jakości zdrowotnej żywności zgodnie z GMP/GHP oraz rozpoczął wdrażanie systemu HACCP. W 2011 r. przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną. W wyniku przeprowadzonej kontroli i oceny stanu sanitarnego obiekt uznano jako zgodny z wymaganiami.

Ocena sposobu żywienia.

Żywnienie zbiorowe zamknięte było ważnym elementem podstawowej formy wyżywienia dla pacjentów szpitali czy pensjonariuszy domów dla ludzi starszych. Było także elementem dożywiania dla dzieci w szkołach i przedszkolach. Personel ww. placówek układając jadłospisy starał się dostosować je do potrzeb grup żywieniowych. W ewidencji znajdowało się 37 obiektów, były to:

- bloki żywienia w szpitalach (1 w systemie cateringowym)
- bloki żywienia w domach pomocy społecznej (1)
- stołówki szkolne (11, w tym w 5 szkołach było żywnienie cateringowe)
- stołówki w przedszkolach (16 w tym w 5 placówkach było żywnienie cateringowe)
- stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych (2)
- inne zakłady żywienia (5)
- zakład usług cateringowych (1).

Skontrolowano 33 zakłady, w których przeprowadzono 46 kontroli. W celu poprawy stanu technicznego zakładów wydano 5 decyzji administracyjnych. Zgodnie z obowiązującymi arkuszami sklasyfikowano 21 obiektów, wszystkie uznano za zgodne z wymaganiami.

W roku 2011r. na terenie powiatu chodzieskiego oceniono teoretycznie sposób żywienia w 16 zakładach. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie sposobie żywienia pacjentów szpitali czy pensjonariuszy domów dla ludzi starszych oraz dzieci w szkołach i przedszkolach. Uwzględniając jakość i dobór składników do przygotowania potraw, żywnienie w placówkach żywienia zbiorowego można ocenić jako prawidłowe. Część szkół w powiecie przystąpiła do programów promujących zdrowe żywienie. W ramach dożywiania uczniowie otrzymywali owoce i warzywa. Jednocześnie należy stwierdzić, stan techniczny obiektów, ich wyposażenie dzięki wydawanym decyzjom administracyjnym i staraniom właścicieli placówek ulegają systematycznej poprawie. Również procedury wewnętrznej kontroli jakości zdrowotnej żywności zgodnie z GMP/GHP, które wymusiły modernizację pionów kuchennych wzmocniły bezpieczeństwo żywienia.

Stan sanitarny środków transportu.

W 2011 roku w ewidencji było 17 środków transportu żywności. Przeprowadzono 17 kontroli sanitarnych. Zatwierdzono 17 środków transportu żywności.

Podczas kontroli zwracano uwagę na stan techniczny skrzyni ładunkowej, stan sanitarny pojazdu, rejestr mycia i dezynfekcji oraz monitoring temperatury. Sprawdzano także książeczki zdrowia do celów sanitarno-epidemiologicznych kierowcy oraz jego odzież roboczą. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Zakłady produkujące żywność posiadały własne środki transportu, na które uzyskały pozytywne decyzje Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Obiekty obrotu żywnością korzystały z usług specjali-

stycznych firm transportowych, których baza transportowa spełniała obowiązujące wymagania i była pod nadzorem PIS.

W powiecie chodzieskim prowadziła działalność firma transportowa posiadająca samochody cysterny do przewozu art. spożywczych sypkich, nie wymagających warunków chłodniczych. Zakład prowadził kontrolę wewnętrzną zgodnie z GMP/GHP. Firma posiadała własną myjnię ze specjalnym wyposażeniem do mycia wewnętrznych części cystern.

Nadzór nad przedmiotami użytku i kosmetykami oraz ich jakość zdrowotna.

Pod nadzorem PSSE w Chodzieży znajdował się zakład produkujący osłonki oraz worczki z tworzyw sztucznych do artykułów spożywczych (Podanfol S.A. w Podaninie). W 2011 roku zakład uruchomił nową halę. W Podanfolu zatrudnionych było 98 osób. Zakład prowadził kontrolę wewnętrzną zgodnie z dobrą praktyką produkcyjną i dobrą praktyką higieniczną oraz wprowadził system HACCP, który był audytowany przez firmy zewnętrzne raz w roku. Zakład posiadał również certyfikat na produkcję i eksport wyrobów koszernych. W 2011 roku PPIS w Chodzieży wydał 2 świadectwa spełnienia wymagań zdrowotnych przez materiał lub wyrób przeznaczony do kontaktu z żywnością przekraczający granice. Podczas kontroli sprawdzano czy zakład posiadał atesty dla poszczególnych komponentów do produkcji osłonek oraz aktualne wyniki badań produktów finalnych. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. Zgodnie z obowiązującymi przepisami do każdej partii sprzedawanego towaru dołączana była deklaracja zgodności a na żądanie klienta aktualne wyniki badań produktu.

Na terenie powiatu chodzieskiego działa obecnie 28 zakładów produkujących porcelanę użytkową, w tym stołową oraz inne materiały do kontaktu z żywnością. Podczas wspólnych 6 kontroli z pracownikiem higieny pracy sprawdzano oznakowanie wyrobów a także wystawianie przez producentów deklaracji zgodności, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Pobierając próbki porcelany do badań laboratoryjnych kontrolowano magazyny, w których przechowywana jest porcelana, sprawdzając czy zakłady wprowadzają zasady dobrej praktyki produkcyjnej. Pobrano do badań 2 próbki wyrobów porcelanowych krajowych bezpośrednio od producentów i 2 próbki porcelany z importu. Próbkę zbadano w kierunku migracji ołowiu i kadmu w WSSE w Poznaniu. Zakwestionowano jakość zdrowotną 1 próbki porcelany z importu (kubek SATIN) z uwagi na przekroczenie limitu ołowiu z obszaru obrzeża. Po konsultacji z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Poznaniu wyrób został zgłoszony w systemie RASFF. Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dębicy, na terenie którego znajduje się importer porcelany, przekazaliśmy kwestionowane wyniki badań kubka ceramicznego zgłoszonego w systemie RASFF. W konsekwencji importer wycofał z obrotu cały transport kubków.

Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Chodzieży znajdowały się również 3 hurtownie i 7 sklepów handlujących przedmiotami użytku.

W ramach nadzoru nad produkcją i obrotem przedmiotami użytku przeprowadzono 10 kontroli, skontrolowano 7 obiektów.

W ewidencji PSSE w Chodzieży były 2 specjalistyczne sklepy handlujące kosmetykami. W 2011 roku skontrolowano 2, łącznie przeprowadzono w nich 4 kontrole.

W ramach kontroli urzędowej do badań laboratoryjnych pobrano 3 próbki kosmetyków. Były to: 1 próbka płynu do kąpieli, 1 próbka żelu i szamponu (2 w 1) dla dzieci oraz 1 próbka farby do włosów. Próbek nie kwestionowano.

Ponadto pracownicy Stacji kontrolowali oznakowanie przedmiotów użytku, również naczyń jednorazowego użytku znajdujących się w handlu. Nie stwierdzono uchybień.

Do badań laboratoryjnych pobrano 1 próbkę krajowych wyrobów szklanych dekorowanych w obszarze obrzeża. Próbkę tej również nie kwestionowano.

Razem pobrano 5 próbek przedmiotów użytku. Ponieważ zakwestionowano jakość zdrowotną 1 próbki wyrobów ceramicznych można wnioskować, że jakość zdrowotna artykułów do kontaktu z żywnością pochodzących z importu uległa nieznacznie pogorszeniu.

Informacja o współpracy z innymi jednostkami kontrolującym, urządami oraz środkami masowego przekazu.

W ramach współpracy:

- przekazano do Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Pile informacje o obecności bakterii *Campylobacter jejuni* w próbce fileta drobiowego pochodzącego z Zakładu Rolniczo-Przemysłowego w Śmiłowie, który nadzorowany jest przez Inspekcję Weterynaryjną
- współdziałano z Powiatowym Inspektoratem Weterynarii w Chodzieży
  - wymieniono informację w sprawie pochodzących z Niemiec pasz i tłuszczów skażonych dioksynami
  - wymieniono informację dotyczącą wykazu zakładów typu fast food celem oceny zagospodarowania tłuszczów pozostałych po produkcji
  - przekazano skargę dotyczącą nielegalnego uboju świń na terenie powiatu chodzieskiego
  - skonsultowano sprawę bezpieczeństwa zdrowotnego artykułów spożywczych wyprodukowanych w mleczarniach korzystających z surowców pochodzących z gospodarstwa „AGRO-DANMIS” w Bukowcu, w związku ze stwierdzeniem zwierząt zakażonych gorączką Q w ww. gospodarstwie
  - przekazano do wykorzystania służbowego wynik kwestionowanego serka koziego, pobranego przez Państwową Inspekcję Handlową we Włocławku a pochodzącego firmy „AGRO-DANMIS” w Bukowcu. Próbkę serka kwestionowano z uwagi na zawyżoną zawartość białka i tłuszczu
- współdziałano z Komendą Powiatową Policji w Chodzieży, wymieniając dostępne informacje i przeprowadzając wspólną kontrolę w sklepie handlującym odżywkami dla sportowców. Sklep kulturowy „Mega Strzał” w Chodzieży został wytypowany do kontroli przez Komendę Wojewódzką Policji w Poznaniu w związku z międzynarodową akcją „Operation Pagea IV- International Week of Action” skierowaną przeciwko nielegalnemu handlowi produktami leczniczymi, suplementami diety, substancjami zastępczymi i innymi produktami tego typu. W trakcie kontroli nie stwierdzono handlu ww. produktami
- przekazywano do miejscowej prasy „Naszego Tygodnika Chodzieskiego”, „Chodzieżanina” oraz „Tygodnika Nowego Ziemia Chodzieska” informację „Uwaga na napoje energetyczne”. Informację tę umieszczono również na stronie internetowej Stacji
- wymieniano ze Starostwem Powiatowym w Chodzieży a także z urządami miast i gmin w powiecie chodzieskim informacje dotyczące rejestracji i zatwierdzania obiektów żywieniowo-żywnościowych
- współpracowano z własnymi jednostkami PIS
  - do PPIS w Koszalinie przekazano informację dotyczącą kontroli kuchni wynajmowanej w Chodzieży przez firmę „EWMAR”, której siedziba mieści się w Koszalinie
  - do PPIS w Nakle nad Notecią jako sprawującemu nadzór nad producentem przesłano wyniki próbki bułki tartej, w której zakwestionowano oznakowanie

- do PPIS w Dębicy przekazano kwestionowane wyniki badań kubka ceramicznego zgłoszonego w systemie RASFF
- w związku z wynikami badań kwestionowanych próbek wód pochodzących z firmy „MAXIM” będącej pod nadzorem PPIS w Chodzieży a przesłanymi przez PPIS w Gorzowie Wlkp. przeprowadzona została kontrola ww. zakładu i wszczęte zostało postępowanie administracyjne.

Wnioski:

W działalności HŻŻiPU należy:

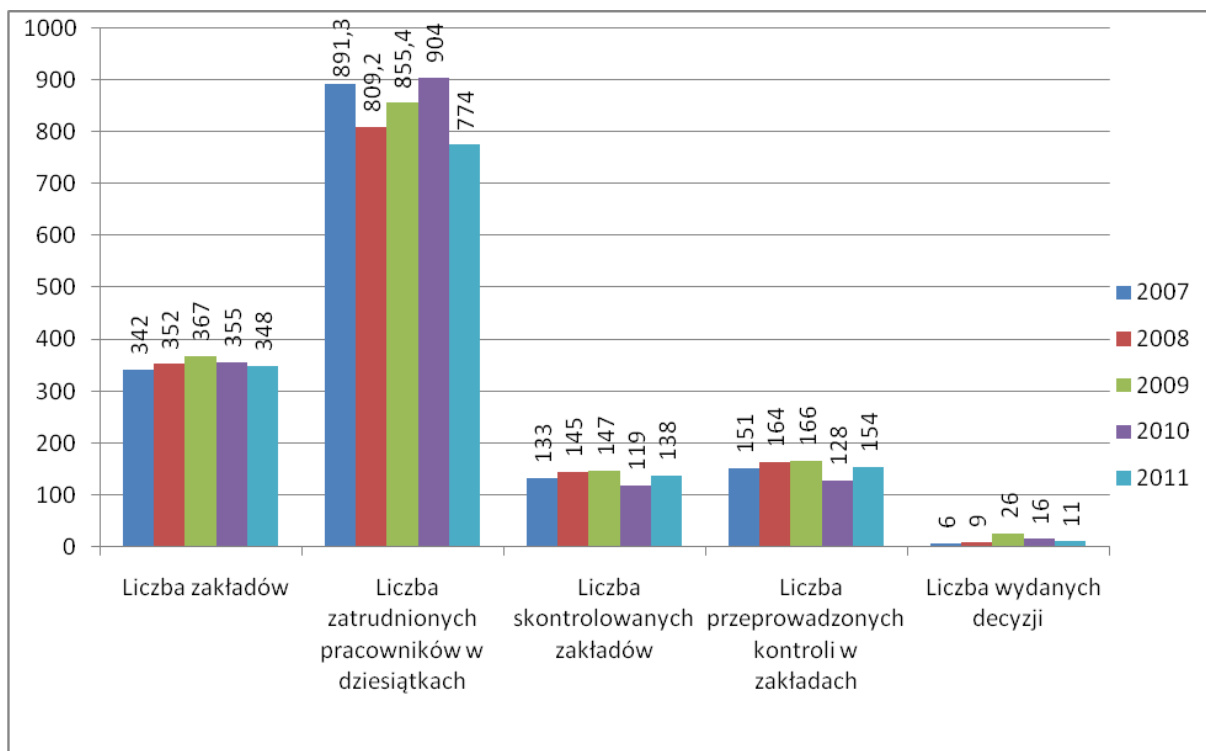
1. Wzmocnić nadzór nad obiektami gastronomicznymi i handlowymi znajdującymi się na trasach prowadzących do miast, w których odbywać się będą mistrzostwa EURO 2012;
2. Prowadzić nadzór nad żywieniem zbiorowym: w szpitalach, szkołach i przedszkolach;
3. Nasilić nadzór nad suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środkami spożywczymi wzbogacanymi witaminami lub składnikami mineralnymi;
4. W celu zapewnienia konsumentom bezpiecznej żywności kontynuować intensywną współpracę z innymi inspekcjami, szczególnie z Inspekcją Weterynaryjną.

VIII. Warunki sanitarno- higieniczne środowiska pracy.

W ewidencji zakładów pozostających pod nadzorem higieny pracy na dzień 31 grudnia 2011r. wpisanych było 348 zakładów, zatrudniających łącznie 7 740 pracowników.

Lp.	Działalność nadzorowa	Rok				
		2007	2008	2009	2010	2011
1.	Liczba zakładów	342	352	367	355	348
2.	Liczba zatrudnionych pracowników	8913	8092	8554	9040	7740
3.	Liczba skontrolowanych zakładów	133	145	147	119	138
4.	Liczba przeprowadzonych kontroli w zakładach	151	164	166	128	154
5.	Liczba wydanych decyzji	6	9	26	24	11

Tabela nr 5. Porównanie działalności nadzorczej w zakresie higieny pracy w latach 2007 – 2011.

Wykres nr 5. Porównanie działalności nadzorczej w zakresie higieny pracy w latach 2007 – 2011.

Skontrolowano 138 zakładów pracy, tj. 40% wszystkich znajdujących się w ewidencji, zwracając szczególną uwagę na warunki higieny pracy, stan zaplecza socjalnego szczególnie tam, gdzie występują czynniki szkodliwe i rakotwórcze oraz realizację nakazów wydanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną i Państwową Inspekcję Pracy, a także przestrzeganie dyrektyw Unii Europejskiej w zakresie wprowadzania do obrotu i stosowania substancji i mieszanin chemicznych. W 2011 roku wydano 8 decyzji merytorycznych, z tego 2 decyzje dotyczyły przedłużenia terminu wykonania decyzji. Nakazy w 6 decyzjach dotyczyły: przedstawienia wyników pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (3 nakazy), założenia rejestru czynników szkodliwych oraz kart badań i pomiarów czynników szkodliwych na aktualnie obowiązujących drukach (1 nakaz), przeprowadzenia oceny ryzyka zawodowego narażenia na hałas (3 nakazy), przeprowadzenia oceny ryzyka zawodowego narażenia na czynniki chemiczne (2 nakazy), sporządzenia w sposób zgodny z przepisami etykiety preparatu niebezpiecznego (2 nakazy), złożenia informacji o czynnikach rakotwórczych do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Państwowego Inspektora Pracy (1 nakaz), założenia rejestru pracowników narażonych na działanie czynników rakotwórczych (1 nakaz), wycofania ze sprzedaży produktów biobójczych wprowadzanych do sprzedaży niezgodnie z obowiązującymi przepisami (3 nakazy). 5 decyzji zostało zrealizowanych w 2011r. a termin wykonania 1 decyzji przedłużono do 2012 roku. Decyzja o przedłużeniu dotyczyła wykonania pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy oraz dokonania oceny ryzyka zawodowego narażenia na hałas. Termin wykonania 1 decyzji wydanej w 2010r. został kolejno przesunięty na 2012r. w związku z zawieszeniem produkcji przez ten zakład. Nakazy dotyczyły wykonania pomiarów czynników szkodliwych na

stanowiskach pracy oraz w oparciu o te wyniki przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego narażenia na hałas i czynniki chemiczne.

W 2011 roku zostały wykonane 4 decyzje (w tym 1 decyzja została zrealizowana częściowo, ponieważ termin wykonania niektórych punktów został wyznaczony na 2012 rok). Decyzje te dotyczyły: wykonania pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy (3 nakazy), przeprowadzenia oceny ryzyka zawodowego narażenia na hałas (2 nakazy), przeprowadzenia oceny ryzyka zawodowego narażenia na czynniki chemiczne (2 nakazy), doprowadzenia do właściwego stanu technicznego pomieszczeń higieniczno-sanitarnych (1 nakaz). Termin wykonania części punktów jednej decyzji wydanej w 2010 roku upływa w 2012 roku. Decyzja ta dotyczyła: doprowadzenia do właściwego stanu technicznego pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i pomieszczeń socjalnych (zostało do realizacji 8 nakazów), doprowadzenia do właściwego stanu technicznego pomieszczeń produkcyjnych, magazynowych (zostało do realizacji 7 nakazów).

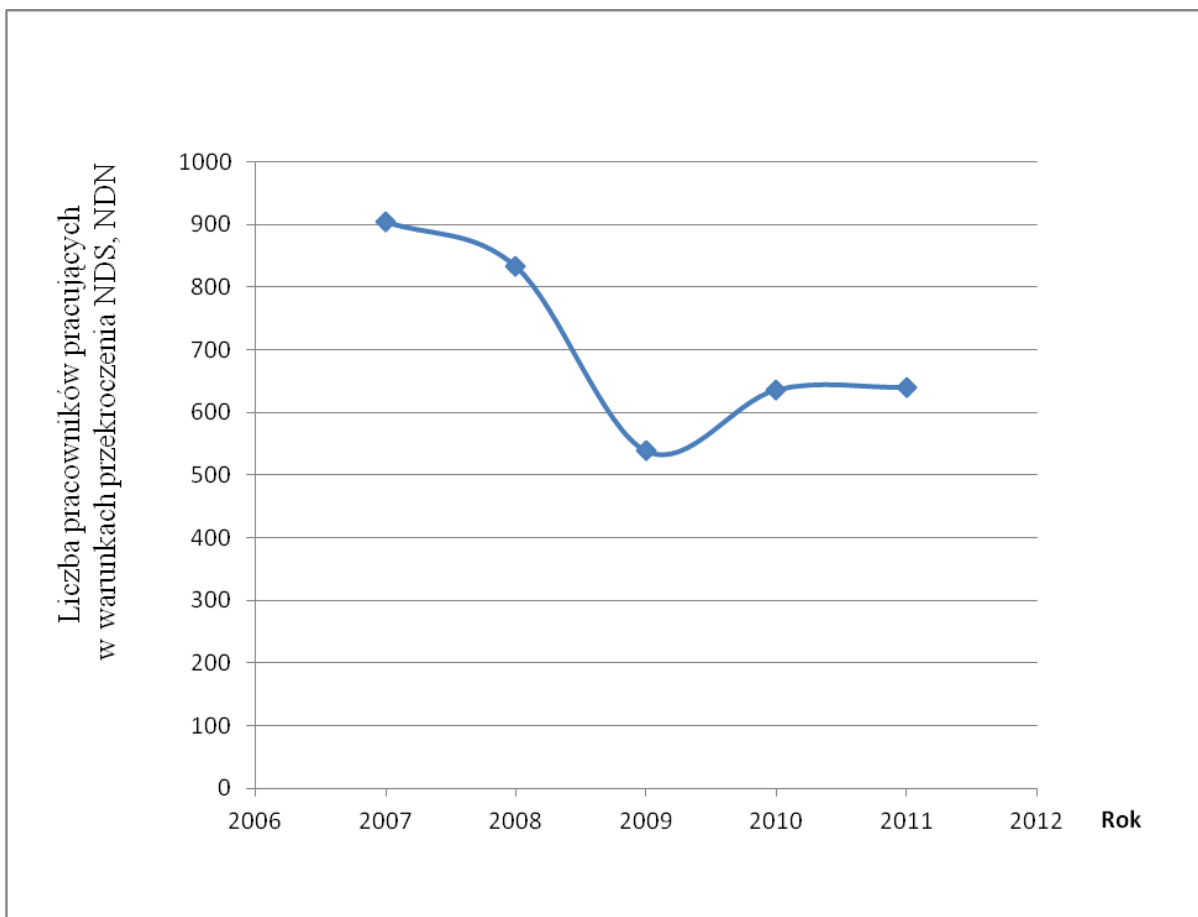
Wydano 1 upomnienie. Dotyczyło ono wykonania pomiarów czynników szkodliwych przez laboratorium akredytowane (pomiaru były wykonane przez laboratorium zakładowe, które nie uzyskało akredytacji).

Tytułów wykonawczych, postanowień o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia nie wydano. Nie nałożono również mandatów karnych.

Czynniki szkodliwe i uciążliwe.

W warunkach narażenia na czynniki szkodliwe, przy przekroczeniach NDS (Najwyższego Dopuszczalnego Stężenia) substancji chemicznych i pyłów oraz NDN (Najwyższego Dopuszczalnego Natężenia) hałasu pracowało:

- w 2007r. - 905 osób
- w 2008r. – 833 osoby
- w 2009r. – 538 osób
- w 2010r. – 636 osób
- w 2011r. – 640 osób, tj. 8,3% ogółu zatrudnionych (z tego w warunkach przekroczenia natężenia dźwięku pracowało 405 osób, w warunkach przekroczenia czynników chemicznych - 79 osób, pyłów – 210 osób, jednocześnie pracujących w warunkach przekroczenia dwóch czynników szkodliwych występujących na stanowiskach pracy było 54 osoby), w warunkach niespełnienia norm mikroklimatu umiarkowanego – 194 osób oraz niezgodnego z normą oświetlenia – 368 osób).

Wykres nr 6. Liczba osób pracujących w warunkach narażenia na czynniki szkodliwe w latach 2007-2011.

W 2011 roku ilość osób pracujących w warunkach przekroczenia NDS (najwyższego dopuszczalnego stężenia) oraz NDN (najwyższego dopuszczalnego natężenia) w stosunku do roku ubiegłego prawie nie uległa zmianie.

Czynniki rakotwórcze.

W 30 zakładach występowały czynniki rakotwórcze. W kontakcie z czynnikami rakotwórczymi w 2011 roku pracowało 540 osób (110 kobiet i 430 mężczyzn). Przeprowadzono kontrole w 15 zakładach, w których na działanie czynników rakotwórczych narażonych było 358 osób (w tym 108 kobiet). W wyniku przeprowadzonych pomiarów stężeń substancji toksycznych i pyłów drewna twardego zawierającego buk i dąb w 10 zakładach stwierdzono że: 20 osób pracowało na stanowiskach, na których stężenia substancji toksycznych lub pyłów były poniżej 0,1 NDS, 61 osób pracowało na stanowiskach, na których stężenia substancji toksycznych lub pyłów wynosiło 0,1 - 0,5 NDS oraz 133 osoby pracowały na stanowiskach, na których stężenia pyłów było poniżej 1,0 NDS. W warunkach przekroczenia stężenia pyłów drewna twardego zawierającego buk i dąb pracowały 144 osoby (26,7% narażonych).

Na stanowiskach, na których występowały pyły drewna twardego stosowana była wentylacja stanowiskowa z odprowadzeniem pyłów do centralnych zbiorników.

Na stacjach paliw, gdzie czynnikiem rakotwórczym był benzen, przy dystrybutorach w czasie tankowania stosowane było odprowadzenie oparów paliw z baków do zbiornika

z paliwem. Zamknięty system odprowadzania oparów paliw stosowany był również w czasie napełniania zbiorników z cysterny.

Podczas stosowania impregnatów do drewna, gdzie czynnikami rakotwórczymi były związki chromu, zostało ograniczone narażenie pracowników przez zautomatyzowanie procesu (przeprowadzanie impregnacji w autoklawach z zamkniętym obiegiem roztworu do impregnacji). Dwukrotne pomiary stężenia substancji toksycznych wykazały, że stężenia związków chromu były poniżej 0,1 NDS.

W zakładzie produkującym dętki stanowiska do wulkanizacji zostały zabudowane kotarą z blachy falistej, co zmniejszyło ilość ciepłych oparów wydobywających się bezpośrednio do strefy oddychania pracowników po otwarciu formy do wulkanizacji. Jednocześnie przebudowano system wentylacji nawiewno – wywiewnej z doprowadzeniem świeżego powietrza do strefy pracy pracownika. Stanowisko smarowania klejem zaworów do dętek, na którym było 6,44-krotne przekroczenie stężenia benzenu, zostało przeniesione do osobnego pomieszczenia oraz zastosowano wentylację miejscową dolną i boczną zamiast wentylacji górnej, założono szybę nad miejscem do smarowania zaworów i oddzielono strefę roboczą od strefy oddychania pracownika. Wprowadzono również magazynowanie zaworów w szafie wentylowanej, w wyniku czego osiągnięto obniżenie stężenia benzenu do 0,1xNDS – poprawa warunków nastąpiła dla 3 osób.

W 2011 roku została wydana 1 decyzja o stwierdzeniu choroby zawodowej WZW typu C u pielęgniarki pracującej w szpitalu. Choroba była zgłoszona do PPIS w Chodzieży i opracowana w 2010 roku.

Wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych.

Na terenie powiatu chodzieskiego nie było producentów produktów biobójczych. Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Chodzieży były następujące obiekty:

- 1 hurtownia wprowadzająca do obrotu impregnaty do drewna będąca bezpośrednim przedstawicielem producenta mającego siedzibę w Niemczech
- 4 hurtownie budowlane, które wprowadzały do obrotu m. in. produkty biobójcze mające zastosowanie w budownictwie
- 4 sklepy z materiałami budowlanymi, które wprowadzały do obrotu m. in. produkty biobójcze mające zastosowanie w budownictwie
- 1 hurtownia środków ochrony roślin
- 8 sklepów prowadzących sprzedaż środków ochrony roślin w ilościach detalicznych (z tego 2 sklepy były w trakcie likwidacji działu sprzedaży środków ochrony roślin)
- 3 sklepy zoologiczne prowadzące sprzedaż między innymi preparatów dezynfekcyjnych, insektobójczych.

Przeprowadzono kontrole w:

- 1 hurtowni wprowadzającej do obrotu impregnaty do drewna
- 5 hurtowniach budowlanych
- 1 sklepie z materiałami budowlanymi wprowadzającym do obrotu środki ochrony roślin
- 1 hurtowni rozprowadzającej środki ochrony roślin
- 5 sklepach sprzedających środki ochrony roślin.
- 3 sklepach zoologicznych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że preparaty: Flea drops - krople przeciw pchłom i kleszczom, ZECKEN FLOHBAND – obroża dla psów, ZECKEN FLOHBAND –

obroża dla kotów, MAX SPOT ON- krople przeciw pasożytom dla psów nie posiadały pozwolenia na obrót. W związku z brakiem wpisu do rejestru produktów biobójczych Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych producent tych preparatów nie miał pozwolenia na obrót produktem biobójczym została wydana 1 decyzja z nakazami wycofania z obrotu powyższych preparatów. Decyzja została wykonana.

W związku z trwającym 10-letnim procesem badań substancji biologicznie aktywnych i w oparciu o decyzję Komisji z dnia 14.08.2007r. dotyczącej niewłączania do załączników I, IA, IB do dyrektywy 98/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej wprowadzania do obrotu produktów biobójczych, niektórych substancji, które mają zostać zbadane w ramach 10-letniego programu, o którym mowa w art.16 ust. 2 tej dyrektywy (Dz. Urz. UE L 216 z 21.08.2007, str. 17) oraz trwającym procesem rejestracji właściwej zgodnie z rozporządzeniem (WE) NR 1907/2006 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych graniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniającym dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywę Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz.U. L 136 z 29.5.2007, str. 3) nie podejmowano postępowania administracyjnego nakazującego dostosowanie kart charakterystyk preparatów niebezpiecznych do aktualnie obowiązujących przepisów.

W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie obecności w obrocie preparatów chemicznych, których opakowania powinny być zaopatrzone w zamknięcia utrudniające otwarcie przez dzieci.

Nadzór nad substancjami chemicznymi, mieszaninami, prekursorami narkotyków.

Na terenie powiatu chodzieskiego w 2011r. jeden zakład produkował gotowe mieszanki gumowe, których używał głównie do produkcji dętek oraz sprzedawał m. in. producentom uszczeltek gumowych i zakładom regenerującym opony oraz drugi zakład produkował pasty ołowiane używane przez siebie do produkcji akumulatorów ołowianych.

W ramach bieżącego nadzoru nad substancjami i ich mieszaninami przeprowadzono 85 kontroli. W skontrolowanych zakładach zatrudnionych było 6481 pracowników. W kontakcie z substancjami i preparatami chemicznymi na stanowiskach pracy, na których przeprowadzono pomiary pracowało 501 pracowników. W warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń pracowało 69 osób. 67 osób pracowało przy stężeniu substancji toksycznych od 0,5 – 1,0 NDS, 175 osób pracowało przy stężeniu substancji toksycznych od 0,1 - 0,5 NDS oraz 190 osób pracowało przy stężeniach substancji toksycznych poniżej 0,1 NDS.

Wykonane pomiary stężenia substancji chemicznych wykazały przekroczenia NDS w 2 zakładach. W warunkach przekroczenia:

- stężenia ołowiu pracowało 67 osób w 1 zakładzie
- sumy krotności substancji toksycznych (rozpuszczalników organicznych) w 1 mieszalni farb i lakierów pracowały 2 osoby.

Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami były nieaktualne karty charakterystyk substancji i preparatów chemicznych (najczęściej w punkcie 15 przytoczone były nieaktualne przepisy prawne). Została wydana 1 decyzja z nakazem prawidłowego sporządzenia i mocowania w sposób trwały etykiety na opakowaniach z kwasem siarkowym.

Pomiary stężenia substancji toksycznych w pozostałych skontrolowanych w 2011r. zakładach wykazały: w 4 zakładach stężenia substancji toksycznych wynosiły od 0,5 -1 NDS, w 5

zakładach stężenia substancji toksycznych wynosiły od 0,1 – 0,5 NDS, w 15 zakładach stężenia substancji toksycznych były poniżej 0,1 NDS.

Na terenie powiatu chodzieskiego zakład produkujący akumulatory dokonał rejestracji końcowej następujących substancji chemicznych: pentalead tetraoxide sulphate ($4\text{PbO} \cdot \text{PbSO}_4$) Nr CAS 12065-90-6, tetralead trioxide sulphate ($3\text{PbO} \cdot \text{PbSO}_4$) Nr CAS 12202-17-4 oraz lead monooxide (PbO) Nr CAS 1317-36-8.

Na terenie powiatu chodzieskiego prekursorzy narkotyków nie były importowane ani eksportowane. Legalne zużycie prekursorów narkotyków kategorii 2 w 2011 roku przedstawia poniższa tabelka:

Substancja	Legalny cel użycia	Ilość	Jednostka
Metylobutyloketon	mycie, czyszczenie	102	l
Kwas siarkowy	analizy chemiczne	105	l
Kwas siarkowy	procesy galwaniczne	31	l
Kwas siarkowy	do produkcji akumulatorów	3372734	l
Aceton	analizy laboratoryjne	142	l
Aceton	mycie, czyszczenie	1160	l
Kwas solny	odtłuszczanie przed galwanizacją	4169	l
Kwas solny	analizy laboratoryjne	4	l

Tabela nr 6. Legalne zużycie prekursorów narkotyków kategorii 2 w 2011 roku.

W trakcie bieżącego nadzoru nad prekursorami narkotyków stwierdzono w jednym zakładzie, że etykieta kwasu siarkowego (VI) mocowana na opakowaniu zawierała piktogram określający rodzaj zagrożenia w odcieniach koloru czarnego (nie była kolorowa) oraz nie była na trwale przymocowana do opakowania (odpadała pod wpływem działających czynników atmosferycznych). Została wydana decyzja z nakazem prawidłowego sporządzenia i mocowania w sposób trwały etykiety na opakowaniach z kwasem siarkowym – decyzja została wykonana.

Udział PSSE w Chodzieży w działaniach wynikających z ustaleń Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów, działającego przy Europejskiej Agencji Chemikaliów w Helsinkach.

PSSE w Chodzieży w ramach projektu Forum w zakresie egzekwowania obowiązków dalszych użytkowników – podmiotów sporządzających mieszaniny w latach 2010/2011 wykonała zadanie polegające na przeprowadzeniu kontroli w jednym zakładzie będącym dalszym użytkownikiem i sporządzającym mieszaniny chemiczne oraz o wypełnienie kwestionariusza projektu forum *REACH-EN-FORCE* 2 2010/2011, który był opracowany dla całej Unii Europejskiej.

W czasie bieżącego nadzoru sanitarnego pracownik higieny pracy (HP) PSSE w Chodzieży w 4 zakładach sprawdzał realizację przepisów w zakresie substancji, mieszanin chemicznych, opiniował oraz pomagał merytorycznie prawidłowo sporządzić karty charakterystyki pre-

paratów niebezpiecznych zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18.12.2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniającym dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywę Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz. Urz. UE L z 2007 nr 136 str.3) jak również zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniającym i uchylającym dyrektywę 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1907/2006.

W ramach wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów dotyczących REACH (bezpiecznego stosowania chemikaliów, poprzez ich rejestrację i ocenę oraz w niektórych przypadkach udzielanie zezwoleń i ograniczenia handlu i stosowania niektórych chemikaliów) i CLP (klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin chemicznych) został udostępniony informacyjny portal internetowy REACH Information Portal for Enforcement (RIPE) umożliwiający za pośrednictwem WSSE w Poznaniu dotarcie do kluczowych informacji przekazywanych przez przedsiębiorstwa do Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA) oraz sprawniejsze egzekwowanie powyższych przepisów.

Czynniki biologiczne występujące w zakładach pracy.

Na terenie powiatu chodzieskiego nie było zakładów, w których wykorzystywane były w produkcji czynniki biologiczne zakwalifikowane do grupy 3 lub 4. W wyniku oceny ryzyka zawodowego stwierdzono możliwość występowania szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do grupy 2, 3 i 4 w 72 zakładach. Przeprowadzono kontrole w 23 zakładach, w których mogły występować czynniki biologiczne. W skontrolowanych zakładach potencjalnie narażonych na działanie czynników biologicznych było 381 osób. Na działanie szkodliwych czynników biologicznych narażeni byli pracownicy zatrudnieni przy produkcji żywności, mleka, hodowli zwierząt, produkcji pasz, hodowli drobiu, produkcji wyrobów masarskich, produkcji pieczywa, wyrobów cukierniczych, prowadzeniu analiz materiału pobranego od pacjentów, przy leczeniu oraz pielęgnacji chorych pacjentów, podczas prac związanych z zbiórką odpadów komunalnych, oczyszczaniu ścieków, prowadzeniu gospodarki leśnej. W czasie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Choroby zawodowe.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chodzieży w 2011r. nie otrzymał zgłoszeń rozpoznania chorób zawodowych ani podejrzeń o takie choroby. W 2011r. została wydana 1 decyzja administracyjna dotycząca zachorowania na WZW typu C pielęgniarki pracującej w szpitalu (choroba zawodowa była zgłoszona i opracowana w 2010r. a decyzja stwierdzająca chorobę zawodową została wydana w 2011r.).

Numer wykazu	Rodzaj choroby zawodowej	Liczba chorób zawodowych				
		2007	2008	2009	2010	2011
3	Pylica krzemowa płuc	0	0	1	1	0
15	Przewlekła choroba narządu głosu spowodowana nadmiernym wysiłkiem głosowym	0	3	3	0	0
15.3	Niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głosu i trwałą dysfonią	0	0	0	1	0
26	Choroba zakaźna - borelioza z Lyme	0	0	0	1	0
26	Choroba zakaźna - WZW typu C	0	0	0	0	1
Razem		0	3	4	3	1

Tabela nr 7. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2007 – 2011.

W powiecie chodzieskim nie stwierdzono w latach 2007 – 2011 przypadków zawodowych chorób zakaźnych i inwazyjnych.

Wnioski:

1. W ramach wdrażania w życie drugiego etapu Rozporządzenia (WE) Nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18.12.2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) jeden zakład dokonał rejestracji końcowej 3 substancji chemicznych przez siebie produkowanych na własne potrzeby.

IX. Realizacja zadań w obiektach nauczania i wychowania oraz całodobowego pobytu dzieci i młodzieży.

Nadzorem sanitarnym objęto 65 obiektów stałych i 18 placówek sezonowych. Przeprowadzono łącznie 120 kontroli, podczas których sprawdzano stan sanitarno-porządkowy. Zmierzono 269 stanowisk pracy ucznia, oceniono 15 tygodniowych rozkładów lekcji.

Higiena procesu nauczania.

W 2011r. pod szczególnym nadzorem higieny dzieci i młodzieży (HDiM) były warunki do utrzymania higieny uczniów w placówkach oświatowo-wychowawczych, a w szczególności w szkołach. Podczas kontroli zwracano szczególną uwagę na zaopatrzenie budynków w bieżącą zimną i ciepłą wodę, stan techniczny urządzeń sanitarnych i wyposażenie w podstawowe środki

higieny. Pod tym kątem skontrolowano wszystkie placówki będące pod nadzorem. Przy umywalkach we wszystkich ubikacjach dla dzieci/uczniów dostępna była bieżąca ciepła woda. Źródłem pochodzenia ciepłej wody była instalacja wodociągowa budynku, terma elektryczna lub przepływowe ogrzewacze wody. W dwóch placówkach stwierdzono rażące nieprawidłowości. W jednym przypadku stwierdzono zły stan techniczny urządzeń sanitarnych. Wydano decyzję administracyjną na doprowadzenie do właściwego stanu technicznego ubikacji z terminem realizacji w sierpniu 2012r. W drugim przypadku nałożono obowiązek wyposażenia ubikacji dla uczniów w sprawne suszarki do rąk lub ręczniki jednorazowego użytku oraz mydło w płynie. Zalecenie zostało zrealizowane w grudniu 2011r. W dwóch placówkach stwierdzono korzystanie z mydła w kostce i ręczników frotte. Dyrektorzy tych placówek zobowiązali się w roku 2012 wyposażyć ubikacje w dozowniki z mydłem w płynie i suszarki do rąk lub zasobniki z ręcznikami jednorazowego użytku. Znaczną poprawę (głównie w szkołach podstawowych) zauważono w dostępności do środków higieny osobistej. Pomimo częstych próśb i apeli do uczniów głównie szkół gimnazjalnych papier toaletowy wyrzucany był przez nich do koszy na śmieci i do muszli ustępowych. Według oświadczenia osób uczestniczących w kontrolach papier toaletowy, ręczniki jednorazowe i mydło wykładane i uzupełniane były na bieżąco.

Ważnym elementem higieny jest prawidłowe, ergonomiczne stanowisko pracy dziecka.

Rodzaj placówki	Liczba placówek objętych nadzorem	Liczba placówek skontrolowanych	Liczba placówek, w których meble edukacyjne posiadają certyfikaty.				Liczba przedszkoli/szkół posiadających meble edukacyjne bez certyfikatów
			do 25%	do 50%	powyżej 50%	100%	
Przedszkola	24	24	0	6	7	4	6
Szkoły podstawowe	6	6	4	2	0	0	0
Gimnazja	3	3	0	1	0	2	0
Zespoły Szkół Ogólnokształcących	7	7	2	2	0	3	0
Zespoły Szkół Ponadgimnazjalnych	1*	1	0	0	1	0	0
OGÓŁEM	41	41	6	11	8	10	6
Odsetek w stosunku do placówek skontrolowanych	0	0	14,6%	26,8%	19,5 %	24,3%	14,6 %

- * Dwa zespoły szkół ponadgimnazjalnych i liceum ogólnokształcące są od 1.01.2010r. pod nadzorem WSSE w Poznaniu.

Tabela nr 8. Ocena posiadania przez przedszkola /szkoły certyfikowanych mebli edukacyjnych.

W dwóch szkołach podstawowych dokonano oceny procesu nauczania-uczenia się. W obu przypadkach, według kryteriów przyjętych przez Główny Inspektorat Sanitarny, liczba zdobytych punktów wynosiła poniżej 100, co kwalifikowało te placówki do grupy niedostatecznie dbających o higienę procesu nauczania i wymagało opracowania przez szkoły programu naprawczego.

W ośmiu szkołach przeprowadzono ocenę rozkładu zajęć lekcyjnych. Uwagi kierowane do dyrektorów szkół podstawowych dotyczyły głównie nieuwzględnienia zaleceń w zakresie różnicy liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia oraz braku zajęć z ele-

mentami ruchu w każdym dniu nauki. W trzech szkołach podstawowych stwierdzono nieprawidłowości dotyczące występującej zmianowości (głównie w klasach I-III), a zatem i braku stałej godziny rozpoczynania zajęć lekcyjnych. Sytuacja ta miała miejsce w szkołach, w których liczba pomieszczeń do nauki była niższa od liczby oddziałów klasowych.

Czynnik badany	Skontrolowanych		Przedszkola	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Szkoły ponadpodstawowe
Tygodniowy rozkład zajęć	rozkładów	liczba	0	12	3	0
		% niezgodnych z normą	0	0	0	0
Meble	dzieci korzystających z umeblovania	liczba	193	76	0	0
		% siedzących nieprawidłowo	22,7%	10,5%	0	0

Tabela nr 9. Warunki higieny procesu nauczania w obiektach szkolnych.

Po przeprowadzonych kontrolach wydano 5 decyzji merytorycznych. Decyzje te miały na celu poprawę stanu technicznego budynków, a dotyczyły:

- przedszkoli (1 decyzja),
- szkół podstawowych (1 decyzja),
- ochotniczych hufców pracy (1 decyzja),
- placówki wsparcia dziennego (1 decyzja)
- placówek rekreacyjnych (1 decyzja).

Wyszczególnienie			Liczba zakładów		%	
			2010	2011	2010	2011
Nieprawidłowy stan techniczno-sanitarny			0	1	0	1,0
Warunki do utrzymania higieny	Ponadnormatywna liczba uczniów przypadająca na	urządzenie ustępowe	2	1	3	1,0
		umywalkę	2	1	3	1,0
Brak warunków do prowadzenia żywienia			23	23	36	24,2

Tabela nr 10. Stan sanitarny zakładów nauczania i wychowania w 2010 i 2011r.

Na terenie powiatu brak było placówek posiadających ubikacje zewnętrzne.

Poprawie uległy warunki do prowadzenia lekcji wychowania fizycznego w dużych zespołach szkół. Sukcesywnie budowane hale sportowe umożliwiały prowadzenie lekcji na trzech boiskach równocześnie. Rozwiązanie to zabezpieczało w 100% potrzeby poszczególnych szkół. W 2011r stwierdzono, że w jednej ze szkół podstawowych brak jest sali gimnastycznej. Uczniowie trzech szkół podstawowych uczestniczyli w odpłatnych zajęciach wychowania fizycznego na basenie kąpielowym.

Na podstawowym i gimnazjalnym etapie kształcenia tylko jedną ze szkół można było określić mianem szkoły w pełni dostosowanej do potrzeb uczniów niepełnosprawnych. W pozostałych szkołach były dostosowane tylko ubikacje, natomiast brak było podjazdów do budynku i brak urządzeń umożliwiających swobodne przemieszczanie się uczniów niepełnosprawnych między kondygnacjami budynku.

Tylko w 8 (tj. 47%) na 17 placówek nauczania funkcjonował gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, w pozostałych placówkach dochodząca raz na dwa tygodnie pielęgniarka posiadała tylko wyznaczone miejsce do pracy, którym najczęściej był pokój nauczycielski. Opieki tej brak było we wszystkich przedszkolach funkcjonujących na terenie powiatu chodzieskiego.

Współpraca z innymi instytucjami.

W okresie wakacji szkolnych wspólnie z pracownikami Powiatowej Komendy Policji w Chodzieży przeprowadzono 2 kontrole placówek wypoczynku letniego. Do samorządów i organów prowadzących placówki nauczania wystosowane zostały pisma informujące o stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowościach z prośbą o zajęcie stanowiska i poinformowaniu o podjętych działaniach.

Wnioski:

1. Należy kontynuować działania mające na dalszą celę poprawę higieny procesu nauczania (dostosowanie mebli do wzrostu dzieci);
2. Należy podjąć działania, które spowodowałyby dostosowanie placówek nauczania do potrzeb uczniów niepełnosprawnych.

X. Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

W 2011r. do Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego wpłynęło ogółem ok. 248 pism, wniosków, informacji.

1. Wydano łącznie:

postanowień - 32, w tym dotyczących:

- zaopiniowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 199 poz. 1227 z późniejszymi zmianami) – 14
- uzgodnienia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz.717 z późniejszymi zmianami) - 7
- uzgodnienia warunków zabudowy zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity z 2011r. Dz. U. Nr 212 poz. 1263) – 2

- zaopiniowania dostosowania zakładów opieki zdrowotnej do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. nr 31, poz. 158) – 8
- zaopiniowania programów dostosowania pomieszczeń do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. nr 31, poz. 158) – 1

decyzji – 63, w tym:

- decyzji płatniczych – 48,
- decyzji dotyczących obiektów służby zdrowia – 15, w tym:
  - zaopiniowania dostosowania pomieszczeń zakładów opieki zdrowotnej do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. nr 31, poz. 158) - 14
  - zaopiniowania programu dostosowania pomieszczeń do wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej – 1

opinii sanitarnych - 74, dotyczących:

- dokumentacji projektowej, koncepcji na wniosek stron - 7
- w tym m.in. projektu:
  - stacji wodociągowej - 1
  - obiektu rolniczego - 1
  - zakładu opieki zdrowotnej i zakładu rehabilitacji - 2
  - przedszkoli - 2
  - obiektu pałacowego - 1
- dopuszczenia do użytkowania na wniosek stron obiektów budowlanych – 3, w tym jednego przedszkola i dwóch lokali usługowych
- opinii dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych na potrzeby miejscowych planów zagospodarowania - 16
- opinii dotyczących potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko - 7
- opinii o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko - 6
- opinii dotyczących uzgodnienia warunków budowy, wydanych na podstawie prognozy oddziaływania na środowisko - 4

2. Wykonano łącznie:

dopuszczeń obiektów do użytkowania na podstawie końcowych ich odbiorów - 31, w tym:

- obiektów produkcyjnych - 9
- sklepów - 5
- stacji paliw - 2
- restauracji - 2

- obiektów sportowych i obiektów towarzyszących obiektom sportowym, siłowni, solariów - 6
- świetlicy wiejskiej - 1
- stacji wodociągowej - 1
- apteki - 1
- przedszkoli - 3
- pomieszczenia przeznaczonego do świadczenia w nim usług przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - 1

Zdjęcie nr 1. Nowa stacja uzdatniania wody w Heliodorowie.

Zdjęcie nr 2. Nowa stacja uzdatniania wody w Heliodorowie.

wizji i kontroli w terenie - 49, w tym m.in.:

- oględzin obiektów w trakcie budowy - 2
- oględzin obiektów na wniosek stron – 47.

Oględziny obiektów podlegających odbiorowi końcowemu i dopuszczeniu do użytkowania na podstawie przepisów szczegółowych, prowadzone były przez pracownika zapobiegawczego nadzoru przy współudziale pracowników nadzoru bieżącego, któremu odbierany

obiekt miał podlegać po uzyskaniu zgody na jego użytkowanie – z HK - 9, z E - 7, z HŻŻiPU - 3, z HDiM - 2, z HP- 8. O zgodę na użytkowanie wnioskodawcy występowali również do innych organów: do Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej, Państwowej Inspekcji Pracy, Inspekcji Ochrony Środowiska. Odbiorowe czynności kontrolne przeprowadzane były w ustawowym terminie 14 dni od daty zawiadomienia. Odbierane obiekty pobudowane zostały w większości w oparciu o uzgodnione pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych projekty budowlane i charakteryzowały się dobrą funkcjonalnością. Zaplecza socjalne i sanitarne zapewniały osobom zatrudnionym lub przebywającym w kontrolowanych obiektach właściwe warunki sanitarno-higieniczne. Obiekty wykonane zostały przy wykorzystaniu najnowszych technologii. Do projektów, w trakcie realizacji inwestycji nie były wprowadzone zmiany, które pogorszyłyby ich warunki sanitarno-higieniczne. W obiektach spełnione zostały wymagania higieniczne i zdrowotne w zakresie wykończenia materiałowego oraz wyposażenia. Każdy z inwestorów posiadał wynik z badania laboratoryjnego wody oraz protokół z badania skuteczności wentylacji.

3. Porównanie ilości załatwionych spraw z rokiem 2010:

- zwiększyła się ilość obiektów, które podlegały dopuszczeniu do użytkowania po zakończeniu prac inwestycyjnych i adaptacyjnych - w 2010r. - wydano 32 pozytywne opinie, w 2011r. – 34 pozytywne opinie
- zwiększyła się ilość opinii dotyczących spełnienia wymagań sanitarno-higienicznych przez placówki opiekuńczo-wychowawcze (przedszkola), w 2010r. wydano 1 opinię, w 2011r. - 4 opinie
- zmalała ilość opiniowanych dokumentacji - w 2010r. zaopiniowano 8 dokumentacji, w 2011r. - 7 dokumentacji
- zwiększyła się ilość opinii określających zakres prognoz o oddziaływaniu miejscowego planu zagospodarowania na środowisko, wydawanych na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227 z późniejszymi zmianami), w 2010r. wydano 7 opinii, w 2011r. – 16 opinii
- zmniejszyła się ilość uzgadnianych na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717 z późniejszymi zmianami) miejscowych planów zagospodarowania - w 2010r. uzgodniono 9 miejscowych planów zagospodarowania, w 2011r. - 7 miejscowych planów zagospodarowania
- zwiększyła się liczba postanowień dotyczących zaopiniowania miejscowych planów zagospodarowania, wydanych na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227 z późniejszymi zmianami), ustawy 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717 z późniejszymi zmianami) - w 2010r. - 12 postanowień, w 2011r. wydano 14 postanowień
- na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity z 2011r. Dz. U. Nr 212 poz. 1263 z późniejszymi zmianami) pod względem wymagań sanitarnych i higienicznych w 2010r. nie wykonano uzgodnień warunków zabudowy, w 2011r. wydano 2 postanowienia
- nie zmieniła się ilość opinii wydanych zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227 z późniejszymi zmianami), w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko – w 2010r. wydano 7 opinii, w 2011r. 7 opinii

- zmniejszyła się ilość opinii przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia - w 2010r. wydano 13 opinii, w 2011r. 10 opinii
- nie zmieniła się ilość opiniowanych programów dostosowania zakładów opieki zdrowotnej do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. nr 31, poz. 158) - w 2010r. wydano 2 postanowienia, w 2011r. wydano 1 decyzję i 1 postanowienie
- zwiększyła się ilość opinii wydanych na podstawie wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. nr 31, poz. 158) - w 2010r. wydano 3 postanowienia, w 2011r. wydano 14 decyzji i 8 postanowień
- zwiększyła się ilość spraw przekazanych do rozpatrzenia przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, w 2010r. przekazano 1 sprawę, w 2011r. 2 sprawy.

Wnioski:

1. Współpraca z komórkami bieżącego nadzoru sanitarnego PSSE była bardzo dobra; opinie i postanowienia wydawane były po uzyskaniu wyjaśnień, uzupełnień i właściwej interpretacji zagadnień dotyczących sprawy przez pracowników poszczególnych komórek PSSE;
2. Bardzo dobrze przebiegała współpraca z administracją samorządową; konsultacje z pracownikami administracji ułatwiały podejmowanie decyzji w skomplikowanych sprawach;
3. Problemem w pracy zapobiegawczego nadzoru sanitarnego są niespójne i często zmieniające się przepisy prawne; brak jest w ustawach zasad jednoznacznie określających sposób postępowania i kompetencje organów samorządowych biorących udział w postępowaniu oraz rodzaj dokumentów, które powinny być do sprawy załączone.

XI. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

Większość przedsięwzięć prozdrowotnych w powiecie chodzieskim realizowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektoratu Sanitarnego (GIS) i Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (WSSE) w Poznaniu. W związku z tym realizowano głównie programy ogólnopolskie i wojewódzkie. Priorytetowym działaniem w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2011 roku była realizacja *Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu*.

W dalszej kolejności realizowano programy lokalne i akcje profilaktyczne, organizowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną (PSSE) w Chodzieży lub współorganizowane z innymi instytucjami z terenu powiatu, w oparciu o potrzeby środowiska lokalnego.

Programy ogólnopolskie:

1. Obchody Światowego Dnia Zdrowia – 7 kwietnia

We współpracy ze świetlicą środowiskową „Promyk Dobra” w Chodzieży przeprowadzono spotkanie edukacyjne dla podopiecznych świetlicy – dzieci ze szkół podstawowych i młodzieży gimnazjalnej. W ramach spotkania pracownik ds. oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

(OZ i PZ) oraz pracownik ds. higieny żywności, żywienia i przedmiotów użytku (ON.HŻ) PSSE przeprowadzili pogadanki i zajęcia warsztatowe dotyczące higieny osobistej, higieny okresu dojrzewania, racjonalnego odżywiania, zapobiegania zatruciom pokarmowym, aktywności fizycznej, profilaktyki chorób zakaźnych, profilaktyki tytoniowej oraz zapobiegania nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV. Uczestnicy spotkania otrzymali zestawy materiałów edukacyjnych.

2. „Trzymaj Formę”

Program realizowany był w 4 szkołach podstawowych i w 4 gimnazjach. Jego celem była edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety.

Program realizowali w szkołach nauczyciele, zwłaszcza nauczyciele biologii i wychowania fizycznego oraz pielęgniarki środowiskowo-szkolne. W ramach programu odbywały się prelekcje, festyny, prezentacje multimedialne, badania ankietowe, wystawy i zajęcia ruchowe. Młodzież chętnie uczestniczyła również w zajęciach praktycznych, na których przygotowywano zdrowe posiłki (m.in. kanapki, surówki i sałatki owocowo-warzywne), a następnie odbywała się wspólna degustacja tych potraw. Ww. działania wspierali rzeczowo i finansowo dyrektorzy szkół, rodzice, władze gminne lub osoby prywatne. Podczas realizacji programu współpracowano także z pracownikami HŻŻiPU PSSE w Chodzieży. Partnerem programu było Stowarzyszenie „Polska Federacja Producentów Żywności”.

W 2011r. Główny Inspektor Sanitarny wraz z partnerem programu ogłosił ogólnopolski konkurs dla szkół realizujących program, na opracowanie i wykonanie projektu edukacyjnego uwzględniającego aktywne współuczestnictwo rodziców w działaniach prozdrowotnych. Do konkursu zgłosiła się tylko jedna szkoła z powiatu - Zespół Szkół w Margoninie. Szkoła opracowała bardzo interesujący projekt „*Recepta na zdrowie*”, który następnie przesłano na etap wojewódzki do WSSE. Nie przeszedł on jednak do etapu ogólnopolskiego. Mimo to projekt zasługuje na duże uznanie i będzie propagowany w środowisku lokalnym.

Program „Trzymaj Formę” powinien być kontynuowany, gdyż z informacji pozyskiwanych ze szkół - nadal tylko część młodzieży wykazuje wzrost pozytywnych zachowań zdrowotnych w zakresie odżywiania i aktywności fizycznej, natomiast część młodzieży nadal ma złe nawyki żywieniowe i niski poziom aktywności fizycznej.

Zdjęcie nr 3. PPIS w Chodzieży – lek. med. Wiesława Dominiak w trakcie prelekcji dla rodziców Zespołu Szkół w Margoninie, dotyczącej racjonalnego odżywiania.

3. Profilaktyka HIV/AIDS

Zrealizowano Projekt *Młodzieżowi Liderzy Zdrowia kontra HIV* dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, polegający na edukacji rówieśniczej na temat HIV/AIDS. W ramach projektu przeprowadzono szkolenie dla 15 wybranych uczniów, dotyczące tematyki HIV/AIDS. Następnie omówiono z młodzieżą propozycje działań edukacyjnych do przeprowadzenia w zakresie HIV/AIDS w grupach rówieśniczych oraz ustalono formę obchodów Światowego Dnia AIDS. Projekt *Młodzieżowi Liderzy Zdrowia kontra HIV* cieszy się od kilku lat dużym zainteresowaniem młodzieży.

Zdjęcie nr 4. Młodzież ze szkół ponadgimnazjalnych powiatu, podczas zajęć warsztatowych na szkoleniu *Młodzieżowych Liderów Zdrowia kontra HIV*.

Z inicjatywy WSSE w Poznaniu przeprowadzono **konkurs na ulotkę „Zrób test na HIV”**. Adresatami konkursu byli uczniowie gimnazjum. Na etap powiatowy wpłynęły do PSSE 4 prace z 3 gimnazjów. Zwycięzcy konkursu otrzymali nagrody, dyplomy i upominki, które ufundował Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (PPIS) w Chodzieży. Nagrody rzeczowe ufundowali również sponsorzy – firmy prywatne. Laureatów etapu powiatowego zaproszono na finał wojewódzki konkursu zorganizowany przez WSSE.

Realizowano **Ogólnopolską Społeczną Kampanię Multimedialną „Zrób test na HIV”**. W ramach kampanii, na stronie internetowej PSSE zamieszczono artykuł dotyczący HIV/AIDS, a zwłaszcza diagnostyki HIV. Odbyła się także dystrybucja ulotek edukacyjnych dotyczących profilaktyki zakażeń HIV.

W ramach **Obchodów Światowego Dnia AIDS** – 1 grudnia, podobnie, jak w latach ubiegłych współpracowano głównie z *Młodzieżowymi Liderami Zdrowia kontra HIV* ze szkół ponadgimnazjalnych powiatu. Przeprowadzili oni w swoich szkołach takie działania edukacyjne jak: prelekcje, prezentacje multimedialne, punkty informacyjne, ekspozycje i dystrybucje materiałów edukacyjnych. W szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych odbyły się wykłady dotyczące profilaktyki HIV/AIDS, które przeprowadzili PPIS w Chodzieży oraz pracownik OZ i PZ.

Wszystkie wyżej wymienione działania w zakresie profilaktyki HIV/AIDS łączono z dystrybucją materiałów edukacyjnych, m. in. plakatów, ulotek, zakładek, komiksów, broszur i prezerwatyw. PSSE w Chodzieży otrzymuje materiały edukacyjne z WSSE w Poznaniu i Krajowego

Centrum ds. AIDS. Ilość tych materiałów jest jednak zbyt mała, by realizować działania w szerszym zasięgu. W dalszym ciągu brakuje filmów edukacyjnych dotyczących aktualnej problematyki HIV/AIDS.

4. Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu.

Program kierowany był do ogółu społeczeństwa. W 2011 roku w ramach programu zrealizowano następujące działania:

Konkurs „*Palić, nie palić - oto jest pytanie?*”

Konkurs jest organizowany od wielu lat, z inicjatywy WSSE w Poznaniu. Jego adresatami byli uczniowie klas V szkół podstawowych. Przedmiotem konkursu było napisanie krótkiej notatki promującej niepalenie. Na etap powiatowy wpłynęło 6 prac konkursowych z 6 szkół. Laureatom konkursu wręczono dyplomy i nagrody, ufundowane przez PPIS w Chodzieży. Pracę, która zajęła I miejsce przesłano do WSSE w Poznaniu na etap wojewódzki. Laureaci konkursu zostali zaproszeni przez WSSE na finał wojewódzki konkursu w MULTIKINIE w Poznaniu.

Zdjęcie nr 5. Zwycięzcy konkursu „*Palić, nie palić – oto jest pytanie?*” wraz z nauczycielami i organizatorami na wręczeniu nagród w PSSE w Chodzieży.

Program „*Czyste powietrze wokół nas*”

W 2011 roku objęto programem dzieci z zerówek w 9 przedszkolach powiatu. W tych przedszkolach nauczyciele przeprowadzali zajęcia dla dzieci i rodziców zgodnie ze scenariuszami zajęć, które otrzymali z PSSE. W związku z tym odbywały się pogadanki, prelekcje i zajęcia integracyjne z rodzicami, wykonywano ekspozycje i prace plastyczne, organizowano wycieczki. Wszystkie te działania miały spowodować wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy są narażone na przebywanie w otoczeniu osób palących.

Zdjęcie nr 6. Zajęcia dotyczące programu „Czyste powietrze wokół nas” prowadzone przez nauczyciela wychowania przedszkolnego w Przedszkolu Samorządowym w Margoninie.

Programy: „Nie pal przy mnie proszę” dla uczniów szkół podstawowych oraz „Znajdź właściwe rozwiązanie” dla uczniów gimnazjum i starszych klas szkół podstawowych

Głównym celem obu programów było zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu. Realizatorami programu w szkołach byli pedagodzy, nauczyciele przedmiotowi, pielęgniarki środowiskowo-szkolne oraz inne osoby współpracujące ze szkołą, np. psychologzy. Szkoły były wyposażone w broszury z gotowymi scenariuszami zajęć nt. profilaktyki tytoniowej oraz plakaty i ulotki. Zaleceniem organizatora programu było podjęcie współpracy z rodzicami na rzecz działań programowych.

Światowy Dzień bez Papierosa - 31 maja

We współpracy z Ośrodkiem Pielęgniarek Środowiskowo-Rodzinnych „SAMED” w Chodzieży oraz Poczta Polską przeprowadzono akcję „Dzień dla serca”. W tym dniu uruchomiono bezpłatny punkt profilaktyczno-edukacyjny w Urzędzie Pocztowym w Chodzieży. W ramach akcji dokonywano pomiarów ciśnienia tętniczego, tętna, ciężaru ciała, obliczano BMI oraz prowadzono edukację zdrowotną z zakresu profilaktyki tytoniowej oraz chorób cywilizacyjnych. Ponadto w miesiącu maju przekazywano materiały edukacyjne: plakaty, broszury i ulotki do zakładów opieki zdrowotnej, zakładów pracy i instytucji oraz szkół wszystkich typów. Na terenie placówek szkolnych do współpracy włączono Młodzieżowych Liderów Zdrowia.

Zdjęcie nr 7. Akcja profilaktyczna z okazji obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu, Urząd Pocztowy w Chodzieży, ul. Kościuszki 17, 31 maja 2011r.

Ogólnopolska kampania medialna „Miasta wolne od dymu”

Kampanię realizowano w związku z rozpoczynającym się nowym programem dla osób dorosłych: „Odświeżamy nasze miasta” (Tobacco Free Cities) (TOB3CIT). W związku z tym na stronie internetowej PSSE zamieszczono artykuł dotyczący tematyki antytytoniowej oraz przeprowadzono naradę z redaktorem lokalnej TV, celem włączenia mediów w realizację programu w 2012r. Nagłośniono także w środowisku lokalnym 2 konkursy (dla kierowców i studentów) propagujące niepalenie. Organizatorem tych konkursów było WSSE w Poznaniu.

Projekt Młodzieżowi Liderzy Zdrowia kontra tytoń

Projekt jest realizowany od wielu lat, w gimnazjach całej Wielkopolski. Głównym jego działaniem jest przeszkolenie w zakresie problematyki tytoniowej niewielkiej (ok. 20 osób), wybranej grupy uczniów gimnazjum. W tym roku przeszkolono uczniów Społecznego Gimnazjum im. św. Barbary w Chodzieży. Wiedzę zdobytą na szkoleniu uczniowie ci przekazywali następnie swoim rówieśnikom. PSSE w Chodzieży współpracowało także z Młodzieżowymi Liderami Zdrowia kontra tytoń podczas obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu oraz akcji „Rzuć Palenie Razem z Nami”.

Zdjęcie nr 8. Szkolenie *Młodzieżowych Liderów Zdrowia kontra tytoń*, przeprowadzone wśród uczniów Społecznego Gimnazjum im. św. Barbary w Chodzieży przez pracownika OZ i PZ PSSE w Chodzieży.

Akcja „Rzuć Palenie Razem z Nami”

W ramach akcji przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych do szkół wszystkich typów, przedszkoli, zakładów opieki zdrowotnej, zakładów pracy i innych instytucji (łącznie do 16 placówek).

Programy wojewódzkie:

1. „Moje dziecko idzie do szkoły”

Programem, który realizowany jest od wielu już lat, objęto dzieci z 17 zerówek oraz ich rodziców, a głównym jego celem była poprawa stanu zdrowia dzieci rozpoczynających naukę w szkole. Nauczyciele, przy użyciu bardzo różnorodnych form edukacji realizowali wśród dzieci i rodziców bloki tematyczne dotyczące m. in.: racjonalnego odżywiania; profilaktyki zatruc pokarmowych; higieny jamy ustnej i profilaktyki próchnicy zębów; przeciwdziałania wadom postawy; ochrony wzroku; wczesnej interwencji logopedycznej oraz bezpiecznej drogi do szkoły i do domu. PSSE wyposażyło wszystkie dzieci, rodziców oraz nauczycieli w materiały edukacyjne dotyczące programu. Podczas realizacji programu przedszkola współpracowały m. in. z Komendą Powiatową Policji i Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Chodzieży.

Zdjęcie nr 9. Dzieci z Miejskiego Przedszkola Nr 2 w Chodzieży podczas zajęć praktycznych promujących spożywanie warzyw i owoców.

2. Projekt PL0432 „*Bądźmy zdrowi – wiemy, więc działamy*”

Projekt na lata 2009 – 2011 (przedłużony do 2015 roku) był finansowany w 85% z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, dzięki wsparciu udzielonemu przez Islandię, Norwegię i Lichtenstein. Pozostałe 15 % kosztów projektu finansowało Ministerstwo Zdrowia. Działaniami objęto dzieci z zerówek wraz z rodzicami w 80% przedszkoli powiatu i uczniów w 60% gimnazjów wraz z rodzicami. Bezpośrednim celem projektu było zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży narażonych na nadwagę, otyłość i choroby dietozależne na terenie województwa wielkopolskiego, a celem ogólnym była poprawa stanu zdrowia populacji dzieci i młodzieży w Polsce. Placówki realizujące projekt wyposażono w różnorodne materiały edukacyjne. Przeprowadzono 3 szkolenia dla nauczycieli, pedagogów, uczniów i rodziców, na których najczęściej uwagi poświęcono tematowi racjonalnego odżywiania. Przeprowadzono także festyn prozdrowotny dla dzieci przedszkolnych oraz spartakiadę promocji zdrowia dla uczniów gimnazjum.

Zdjęcie nr 10. Festyn prozdrowotny dla dzieci 6-letnich w Miejskim Przedszkolu Nr 5 w Chodzieży, w dniu 24 listopada 2011.

Programy lokalne i inne przedsięwzięcia:

1. Mistrzostwa Pierwszej Pomocy PCK

Głównym organizatorem przedsięwzięcia był PCK - Zarząd Rejonowy w Chodzieży. PSSE w Chodzieży współorganizowała etap powiatowy. W mistrzostwach wzięło udział 36 uczniów z 3 szkół ponadgimnazjalnych. Pracownik ds. higieny pracy (ON.HP) PSSE w Chodzieży był członkiem jury. Mistrzostwa odbyły się w dniu 7 maja.

2. XIX i XX Olimpiada Promocji Zdrowego Stylu Życia

Głównym organizatorem przedsięwzięcia był PCK - Zarząd Rejonowy w Chodzieży. PSSE uczestniczyła we współorganizacji etapów powiatowych. Olimpiady odbyły się dwukrotnie: 12 stycznia i 5 grudnia. Wzięło w nich udział łącznie 15 uczniów z 5 szkół gimnazjalnych i 18 uczniów z 4 szkół ponadgimnazjalnych. PPIS w Chodzieży oraz pracownik OZ i PZ PSSE w Chodzieży byli członkami jury. PPIS w Chodzieży ufundował dla zwycięzców 2 nagrody książkowe.

Zdjęcia nr 11 i 12. XX Olimpiada Promocji Zdrowego Stylu Życia, Urząd Miejski w Chodzieży, 5.12.2011r.

3. Badania mammograficzne - Akcja „MAMMOBUS”

W 2011 roku przeprowadzono akcję 6-krotnie: 20 stycznia, 14 marca, 8 kwietnia, 30 czerwca, 4 sierpnia i 14 października. Badania mammograficzne nagłaśniano w mediach lokalnych, na stronie internetowej PSSE w Chodzieży i Urzędu Miejskiego w Chodzieży oraz za pośrednictwem afiszy informacyjnych rozmieszczonych na terenie powiatu. W zakresie rozpropagowania akcji współpracowano także z Urzędami Miast i Gmin, zakładami opieki zdrowotnej, zakładami pracy i parafiami z terenu powiatu.

Badania mammograficzne wykonano łącznie u 282 kobiet, głównie w wieku 50-69 lat. Wśród przebadanej grupy kobiet wykryto 2 przypadki raka piersi.

Partnerami przedsięwzięcia byli: Ośrodek Profilaktyki i Epidemiologii Nowotworów „OPEN” w Poznaniu, Społeczna Fundacja „Ludzie Dla Ludzi” w Poznaniu, Burmistrz Miasta Chodzieży oraz Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Chodzieży.

Od kilku lat badania mammograficzne cieszą się dużym zainteresowaniem wśród mieszkank powiatu, Corocznie zwiększa się w powiecie ilość przebadanych kobiet, w związku z tym przedsięwzięcie będzie kontynuowane w 2012 roku.

Zdjęcia nr 13 i 14. Afisz nagłaśniający badania mammograficzne oraz mammoBUS zlokalizowany przy pływalni *Delfin* w Chodzieży.

4. Akcja letnia „Zdrowa Sobota”

Inicjatorem festynu było Stowarzyszenie BIODERKO w Chodzieży. Dzięki współpracy wielu instytucji (m.in.: PSSE w Chodzieży, NFZ, Szpitala Powiatowego w Chodzieży, zakładów rehabilitacji ruchowej, Centrum Krwiodawstwa, sklepu ze zdrową żywnością, Chodzieskiego Domu Kultury oraz lokalnych władz i TV) udało się zorganizować na chodzieskim Rynku imprezę prozdrowotną dla szerokiego grona lokalnej społeczności. Pracownicy PSSE w Chodzieży uruchomili na festynie stoisko edukacyjne. Skupiono się głównie na profilaktyce chorób zakaźnych, promowaniu szczepień ochronnych oraz profilaktyce tytoniowej. Zainteresowanym osobom wręczano materiały edukacyjne, a palaczom tytoniu wykonywano badanie poziomu CO₂ smokolizerem.

Zdjęcie nr 15. Pracownik OZ i PZ oraz pracownik epidemiologii PSSE w Chodzieży na stoisku edukacyjnym podczas zintegrowanej akcji na rynku chodzieskim - *ZDROWA SOBOTA* w dniu 25.08. 2011r.

5. Badania ankietowe dotyczące zachowań zdrowotnych kobiet w ciąży

Na polecenie i zgodnie z wytycznymi GIS i WSSE w Poznaniu, w listopadzie przeprowadzono kolejny - 3 etap ogólnopolskich badań ankietowych wśród kobiet - położnic przebywających na Oddziale Położniczym Szpitala Powiatowego im. prof. R. Drewsa w Chodzieży. Ankiety dotyczyły zachowań zdrowotnych kobiet w okresie ciąży. Wypełniło je 5 pacjentek przebywających na oddziale. Dane z wypełnionych ankiet wprowadzono do systemu informatycznego Instytutu Medycyny Wsi w Lublinie.

6. Dystrybucja materiałów edukacyjnych w ramach przeciwdziałania nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV

Wydano ulotki dotyczące ww. tematyki do placówek oświatowo-wychowawczych.

7. Akcja dotycząca profilaktyki raka szyjki macicy

Akcja odbywała się z polecenia WSSE w okresie letnim i jesiennym. W związku z tym przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych - plakatów i płyt CD dotyczących profilaktyki raka szyjki macicy do: domów kultury, urzędów, salonów kosmetycznych, Kół Gospodyń Wiejskich, szkół oraz 1 parafialnej poradni rodzinnej. Materiał edukacyjny z płyt CD był emitowany podczas spotkań kobiet, np. w Kole Gospodyń Wiejskich i w Domach Kultury. W szkołach płyty wykorzystwały pielęgniarki środowiskowo-szkolne, podczas prowadzenia edukacji zdrowotnej z uczennicami i nauczycielkami. W poradni rodzinnej wykorzystano płytę na kursie przedmałżeńskim. W salonach kosmetycznych płytę odtwarzano w poczekalni dla klientek. W Urzędzie Miejskim płyta była dostępna indywidualnie dla pracownic urzędu. Plakaty natomiast wyeksponowano w holach lub pomieszczeniach ww. instytucji.

8. Ogólnopolska akcja informacyjna „ZANIMBECIK – wspieramy troskliwe mamy”

Akcja skierowana była do kobiet ciężarnych lub planujących macierzyństwo. Miała ona uświadomić kobiety ciężarne o konieczności zgłoszenia się do ginekologa i wykonania badań profilaktycznych przed ukończeniem 10 tygodnia ciąży, celem otrzymania jednorazowego zasiłku z tytułu urodzenia dziecka. Z polecenia WSSE przeprowadzono dystrybucję plakatów informacyjnych ZANIMBECIK, przekazanych z GIS. Plakaty te rozdano do: 14 zakładów opieki zdrowotnej (Poradnie K, przychodnie, szpitale), 1 Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej, 3 instytucji publicznych oraz 1 plakat wyeksponowano w PSSE w Chodzieży. Wersję elektroniczną plakatu zamieszczono na stronie internetowej PSSE w Chodzieży oraz przesłano do 2 gazet lokalnych, celem ich opublikowania w prasie.

Wnioski:

1. Największym powodzeniem cieszą się programy profilaktyczne realizowane w przedszkolach powiatu;
2. Brakuje materiałów edukacyjnych takich, jak filmy edukacyjne i literatura. Oferty w tym zakresie, przekazywane przez różne firmy czy dystrybutorów są zbyt kosztowne, natomiast filmy edukacyjne znajdujące się w zasobach PSSE są już bardzo zużyte i częściowo nieaktualne (są to filmy na kasetach VHS);
3. Większe nakłady finansowe oraz większa ilość materiałów edukacyjnych ułatwiłyby realizację zadań z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia;
4. Te programy profilaktyczne są akceptowane, przyjmowane i realizowane z większym zaangażowaniem przez realizatorów, zwłaszcza w szkołach i przedszkolach, które wsparte są dostateczną ilością różnorodnych materiałów edukacyjnych;

5. W dalszym ciągu pożądane są programy profilaktyczne kierowane do osób dorosłych np. w zakresie zapobiegania chorobom cywilizacyjnym.
6. Dyrektorzy placówek oświatowo-wychowawczych coraz częściej nie chcą zwalniać nauczycieli lub uczniów na szkolenia, konferencje, narady, itp., tłumacząc ten fakt brakiem zastępowalności nauczycieli na zajęciach, napiętym programem nauczania, itp., dlatego trudno uzyskać zadowalającą frekwencję na organizowanych tego typu spotkaniach.

Zdjęcia:

Zdjęcie nr	Tytuł	Autor
1.	Nowa stacja uzdatniania wody w Heliodorowie.	Urząd Miasta i Gminy w Szamocinie
2.	Nowa stacja uzdatniania wody w Heliodorowie.	Urząd Miasta i Gminy w Szamocinie
3.	PPIS w Chodzieży – lek. Med. Wiesława Dominiak w trakcie prelekcji dla rodziców Zespołu Szkół w Margoninie, dotyczącej racjonalnego odżywiania	Małgorzata Ferfet
4.	Młodzież ze szkół ponadgimnazjalnych powiatu, podczas zajęć warsztatowych na szkoleniu <i>Młodzieżowych Liderów Zdrowia kontra HIV</i> .	Małgorzata Ferfet
5.	Zwycięzcy konkursu „Palić, nie palić – oto jest pytanie?” wraz z nauczycielami i organizatorami na wręczeniu nagród w PSSE w Chodzieży.	Małgorzata Ferfet
6.	Zajęcia dotyczące programu „Czyste powietrze wokół nas” prowadzone przez nauczyciela wychowania przedszkolnego w Przedszkolu Samorządowym w Margoninie.	Małgorzata Ferfet
7.	Akcja profilaktyczna z okazji obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu, Urząd Pocztowy w Chodzieży ul. Kościuszki 17, 31 maja 2011r.	Małgorzata Ferfet
8.	Szkolenie <i>Młodzieżowych Liderów Zdrowia kontra tytoń</i> , przeprowadzone wśród uczniów Społecznego Gimnazjum im. św. Barbary w Chodzieży przez pracownika OZ i PZ PSSE w Chodzieży.	Małgorzata Ferfet
9.	Dzieci z Miejskiego Przedszkola Nr 2 w Chodzieży podczas zajęć praktycznych promujących spożywanie warzyw i owoców.	Małgorzata Ferfet
10.	Festyn prozdrowotny dla dzieci 6-letnich w Miejskim Przedszkolu Nr 5 w Chodzieży, w dniu 24 listopada 2011.	Małgorzata Ferfet
11.	XX Olimpiada Promocji Zdrowego Stylu Życia, Urząd Miejski w Chodzieży, 5.12.2011r.	Małgorzata Ferfet
12.	XX Olimpiada Promocji Zdrowego Stylu Życia, Urząd Miejski w Chodzieży, 5.12.2011r.	Małgorzata Ferfet
13.	Afisz nagłaśniający badania mammograficzne.	Małgorzata Ferfet
14.	Mammobus zlokalizowany przy pływalni <i>Delfin</i> w Chodzieży.	Małgorzata Ferfet
15.	Pracownik OZ i PZ oraz pracownik epidemiologii PSSE w Chodzieży na stoisku edukacyjnym podczas zintegrowanej akcji na rynku chodzieskim - <i>ZDROWA SOBOTA</i> w dniu 25.08. 2011r.	Małgorzata Ferfet